

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKULDA ÖĞRENİM GÖREN ÖĞRENCİLERİN VE
EBEVEYNLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR DERSİNE
YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ
(ŞANLIURFA-HALFETİ ÖRNEĞİ)**

Kevser ŞENTÜRK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

Danışman

Prof. Dr. Selma KARACAN

KONYA- 2019

S.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Kevser ŞENTÜRK tarafından savunulan bu çalışma, jürimiz tarafından Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak oy birliği / oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı:

Prof. Dr. Filiz Fatma ÇOLAKOĞLU
Gazi Üniversitesi – Spor Bilimleri Fak.

İmza

Danışman:

Prof. Dr. Selma KARACAN
Selçuk Üniversitesi – Spor Bilimleri Fak.
Antrenörlük Eğitimi

İmza

Üye:

Doç. Dr. Sefa Lök
Selçuk Üniversitesi – Spor Bilimleri Fak.
Antrenörlük Eğitimi

İmza

ONAY:

Bu tez, Selçuk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri üyeleri tarafından uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu/...../..... tarih ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

İmza

Prof. Dr. Hasan Hüseyin DÖNMEZ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Kırsal kesimde yaşayan çocukların sporla tanışması ve bu alanda kariyer yapması için beden eğitimi ve spor dersinin önemini arttırmaktadır. Şehir merkezinde yaşayan çocuklar kulüp, antrenör ve birçok branşla tanışma ve deneyim kazanma açısından şanslı iken, kırsal alandaki çocukların tek destekçisi beden eğitimi ve spor dersi ve beden eğitimi öğretmenleridir. Çocuklar benlik saygısı ve sağlıklı bir yaşam için spor etkinliklerine yönlendirilmeli ve kötü alışkanlıklardan uzak tutulmalıdır. Bu bilincin oluşturulabileceği en önemli yerler aile ortamı ve okullardır.

Tez çalışmamın oluşturulmasında bana yol gösteren, çalışmamın gerçekleşmesinde büyük destek veren ve fikirleri ile yoluma ışık tutan danışmanım Prof. Dr. Selma KARACAN'a, hayatımın her evresinde yanımda olup desteğini esirgemeyen annem Elif ve babam Ahmet ŞENTÜRK'e, yüksek lisansa başlayıp bitirmeme kadar her aşamada emeği olan canım arkadaşım Pınar KUĞ'a, bu süreçte karşılaştığım sorunları çözmeme yardımcı olan abim Mehmet GÜRBAK'a, araştırmamın yapılması için gerekli onayları veren Şanlıurfa İl Milli Eğitim Müdürlüğü'ne ve ankete katılan veliler ve öğrencilerime sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

SİMGELER VE KISALTMALAR	vii
SIFIR ve ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ.....	viii
ÖZET.....	x
SUMMARY	x
1.GİRİŞ	xi
1.1. Beden Eğitimi ve Spor	4
1.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi	5
1.3. Beden Eğitiminin Gelişime Etkisi.....	6
1.3.1. Fiziksel Gelişime Etkisi	6
1.3.2. Psikomotor Gelişime Etkisi	7
1.3.3. Zihinsel Gelişime Etkisi	7
1.3.4. Sosyal ve Duygusal Gelişime Etkisi	8
1.4. Tutum	8
1.5. Tutumu Oluşturan Ögeler	9
1.5.1. Bilişsel Öge	10
1.5.2. Duygusal Öge.....	11
1.5.3. Davranışsal Öge	12
1.6. Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlar	12
1.7. Aile ve İşlevi	13
1.7.1. Ailenin Beden Eğitimi Dersine Bakışı ve Çocuk Üzerindeki Etkisi.....	14
2. GEREÇ VE YÖNTEM	16
2.1. Araştırma Grubu.....	16
2.1.1. Araştırmanın Örneklemi	16
2.2. Veri Toplama Araçları	17
2.2.1. İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği.....	17
2.2.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği	18
2.3. Güvenirlilik Analizi.....	18
2.3.1. İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Güvenirlilik Analizi	18
2.3.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği Güvenirlilik Analizi	19
2.4. Normallik Testi	20
2.4.1. Öğrenci Tutum Ölçeği Normallik Testi	20
2.4.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği Normallik Testi	20
2.5. Verilerin Analiz Yöntemleri	21
3. BULGULAR	23
3.1. İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği İle İlgili Bulgular.....	23
3.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği İle İlgili Bulgular	33
4. TARTIŞMA	47

5. SONUÇ ve ÖNERİLER.....	53
5.1. Sonuç.....	53
5.2. Öneriler	54
6. KAYNAKLAR	57
7. EKLER.....	61
EK A. Etik Kurul Kararı	61
EK B. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu	62
EK C. Öğrenci Tutum Ölçeği	63
Ek D. Ebeveyn Kişisel Bilgi Formu.....	64
EK E. Ebeveyn Tutum Ölçeği.....	65
8. ÖZGEÇMİŞ.....	66

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 2.1. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin güvenilirlik analizi sonucu.	19
Çizelge 2.2. Ebeveyn tutum ölçeği güvenilirlik analizi sonucu.....	19
Çizelge 2.3. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği normallik testi.....	20
Çizelge 2.4. Ebeveyn tutum ölçeği normallik testi	20
Çizelge 3.1. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf ve yaş durumlarına göre dağılımı.....	23
Çizelge 3.2. Öğrencilerin kardeş sayısı ve ebeveynlerin bazı özelliklerine göre dağılımı	24
Çizelge 3.3. Ebeveyn eğitim durumu ve mesleklerine göre dağılım	25
Çizelge 3.4. Öğrencilerin spor yapma durumları ile beden eğitimi öğretmeninin cinsiyetine göre dağılım	26
Çizelge 3.5. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği tanımlayıcı istatistikleri ...	27
Çizelge 3.6. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği korelasyon analizi sonuçları	27
Çizelge 3.7. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği maddelerinin frekans dağılımı	28
Çizelge 3.8. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumların karşılaştırması.....	29
Çizelge 3.9. Öğrencilerin yaş değişkenine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumların karşılaştırması.....	29
Çizelge 3.10. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre ilköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin karşılaştırması	30
Çizelge 3.11. Babanın eğitim düzeyine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumların karşılaştırması.....	31
Çizelge 3.12. Annenin eğitim düzeyine göre beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin karşılaştırması	31
Çizelge 3.13. Babanın mesleğine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumların karşılaştırması.....	32
Çizelge 3.14. Ebeveynlerin cinsiyet, yaş ve çocuk sayısına göre dağılımı.....	33
Çizelge 3.15. Ebeveynlerin eğitim, meslek ve aylık gelirlerine göre dağılımı	34
Çizelge 3.16. Ebeveyn tutum ölçeği tanımlayıcı istatistikleri.....	35

Çizelge 3.17. Ebeveyn tutum ölçeği korelasyon analizi sonuçları.....	35
Çizelge 3.18. Ebeveyn tutum ölçeği maddelerin frekans dağılımı	37
Çizelge 3.19. Ebeveynlerin çocuklarına ilişkin cinsiyet, sınıf ve akademik başarı bilgilerine göre dağılımı.....	38
Çizelge 3.20. Ebeveynlerin spor yapma, spor haberlerini takip etme ve çocuklarının spor yapmasını destekleme ile ilgili dağılımları	39
Çizelge 3.21. Ebeveynlerin cinsiyet değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları	39
Çizelge 3.22. Ebeveynlerin yaş değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları.....	40
Çizelge 3.23. Aylık gelir düzeyi değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları.....	41
Çizelge 3.24. Ebeveynlerin çocuk sayısı değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları	42
Çizelge 3.25. Ebeveynlerin spor yapma/yapmama durumuna göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları.....	43
Çizelge 3.26. Ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme durumuna göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları	44
Çizelge 3.27. Ebeveynin gözünde çocuğun akademik başarı değişkenine göre ebeveyn tutum ölçeğinin karşılaştırması.....	45

SİMGELER VE KISALTMALAR

N: Anakütle büyüklüğü

n: Örneklem büyüklüğü

p: İlgilenilen olayın görülme olasılığı

q: 1-p (ilgilenilen olayın görülmemeye olasılığı)

d: kabul edilen $\pm$ örnekleme hata oranı

$t(\alpha, sd)$: α anlamlılık düzeyinde, serbestlik derecesine göre t tablosu değeri

SIFIR ve ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ

H₀: Cinsiyet ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Cinsiyet ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Yaş ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Yaş ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Öğrenim gördükleri sınıflar ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Öğrenim gördükleri sınıflar ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Babanın eğitim düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Babanın eğitim düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Annenin eğitim düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Annenin eğitim düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Babanın mesleği ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Babanın mesleği ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Ebeveynlerin cinsiyeti ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Ebeveynlerin cinsiyeti ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Ebeveynlerin yaşları ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Ebeveynlerin yaşları ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Aylık gelir düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Aylık gelir düzeyi ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Çocuk sayısı ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Çocuk sayısı ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Ebeveynlerin spor yapma durumu ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Ebeveynlerin spor yapma durumu ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme durumu ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme durumu ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

H₀: Çocuğun akademik başarısı ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark yoktur.

H₁: Çocuğun akademik başarısı ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark vardır.

ÖZET

T.C.

SELÇUK ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Ortaokulda öğrenim gören öğrenci ve ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Şanlıurfa-Halfeti örneği).

Kevser ŞENTÜRK

Antrenörlük Eğitimi Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ / KONYA-2019

Bu çalışma ortaokulda öğrenim gören öğrenci ve ebeveynlerinin beden eğitimi dersleri ve spora ilişkin tutumlarını incelemek amacıyla yapıldı.

Araştırma evrenini 2018–2019 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa/Halfeti ilçesinde MEB’e bağlı ortaokulda öğrenim gören 5, 6, 7, 8. sınıf öğrencileri ve ebeveynleri oluşturdu. Araştırma örneklemini ise, Gülaçan, Kurugöl, Salmanlı ve Yukarıgöklü Mahallelerinde bulunan ortaokullardaki 2004-2009 yılları arasında doğan rastgele yöntemle seçilen 169’u kız 117’si erkek 286 öğrenci ile 117’si anne, 83’ü baba toplam 200 ebeveynin gönüllü katılımı ile gerçekleştirildi

İstatistiksel analiz de SPSS 22 paket programı kullanıldı. Öğrenci ve ebeveyn tutum ölçeklerinin alt boyutlarının güvenirlik analizleri yapıldı ve verilerin dağılımı Kolmogorov-Smirnov testi ile analiz edildi. Parametrik koşulların sağlamadığı görüldü. Mann-Whitney U testi; üçlü gruplar ve daha fazlası için Kruskal Wallis H testi; çoklu karşılaştırmalar da ise Dunn's testi ve alt boyutlar arasındaki ilişkinin incelenmesi için Spearman testi kullanıldı.

Araştırmada ebeveynlerin cinsiyeti ve yaşları ile beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutum puanları arasında anlamlı fark bulunamadı ($p>0,05$). Aylık gelir düzeyi ile işlevsel ve destek alt boyut tutum puanları arasında fark tespit edildi ($p<0,05$). Ebeveynlerin çocuk sayısına göre 1-2 çocuk sahibi olan velilerin destek alt boyut puanı, 5 ve üzeri çocuğu olanlara göre daha yüksek bulundu ($p<0,05$). Ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme, spor yapma durumuna göre destek alt boyut puanı, spor haberlerini takip etmeyen ve spor yapmayanlara göre anlamlı derecede yüksek bulundu ($p<0,05$). Ebeveynlerin gözünden çocuğun akademik başarısına göre başarısı yüksek olan çocukların genel tutum puanı, başarısı orta düzeyde olan çocuklardan yüksek tespit edildi ($p<0,05$). Öğrencilerin cinsiyetleri arasında kız öğrencilerin bilişsel alt boyut ortalamaları erkek öğrencilerden anlamlı derecede yüksek bulundu ($p<0,05$). Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyleri ile tutum ölçeği kıyaslandığında, eğitim düzeyi lise ve üzeri olan babaların duyuşsal puan ortalamaları, ortaokul tahsili olanlara göre anlamlı derecede yüksek tespit edildi ($p<0,05$).

Araştırma sonucunda eğitim düzeyi yüksek, spor haberlerini takip eden, spor yapan ve çocuk sayısı az olan ebeveynlerin, çocuklarının beden eğitimi dersine ve spora katılımlarını daha çok destekledikleri ve kız öğrencilerin bilişsel boyutta spora katılım tutumlarının daha iyi olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak kırsalda yaşayan eğitim düzeyi yüksek ve spor bilincine sahip olan ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi dersi ve spora katılım konusunda daha olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Aile, beden eğitimi dersi, ortaöğretim öğrencileri, tutum.

ABSTRACT

REPUBLIC OF TURKEY

SELÇUK UNIVERSITY

INSTITUTE OF HEALTH SCIENCES

Examination of the attitudes of secondary school students and their parents towards physical education and sports lesson (Şanlıurfa-Halfeti case).

Kevser ŞENTÜRK

Department of Coaching Education

MASTER'S THESIS / KONYA-2019

This study was conducted to examine the attitudes of secondary school students and their parents towards physical education classes and sports.

The research population consisted of the 5th, 6th, 7th and 8th grade students, who were studying in the secondary school of the Ministry of National Education in Halfeti/Şanlıurfa in 2018-2019 academic year, and their parents. The sampling of the study was comprised of 286 students (169 female, 117 male), who were born between 2004-2009 and were randomly selected from secondary schools in Gülaçan, Kurugöl, Salmanlı and Yukarıgöklü Neighborhoods, and 200 parents (117 mothers, 83 fathers) with voluntary participation.

SPSS 22 package program was used for statistical analysis. The reliability of the sub-dimensions of the student and parental attitude scales was analyzed and the distribution of the data was analyzed using the Kolmogorov-Smirnov test. It was seen that parametric conditions were not provided. Apart from the Mann-Whitney U test, the Kruskal-Wallis H test was used for triple groups and more, Dunn's test for multiple comparisons and Spearman's test for investigating the relationship between the sub-dimensions.

In the study, no significant difference was found between the gender and ages of the parents and the attitude scores towards participation in the physical education lesson ($p>0.05$). There was a difference between monthly income level and functional and support sub-dimension attitude scores ($p<0.05$). Considering the number of parents' children, the support sub-dimension score of the parents who had 1-2 children was higher than the score of parents who had 5 or more children ($p<0.05$). The support sub-dimension score of parents who followed sports news and did sports was found to be significantly higher than those who did not follow sports news and did not do sports ($p<0.05$). The overall attitude score of the children who had higher academic achievement from the parents' perspectives was found to be higher than the score of the children with moderate success ($p<0.05$). In terms of the students' gender, the mean cognitive sub-dimension of female students was significantly higher than the male students ($p<0.05$). When the education levels of the fathers of the students were compared with the attitude scale, the mean affective scores of the fathers whose education level was high school and above were found to be significantly higher than those who had secondary school education ($p<0.05$).

As a result of the study, it was observed that parents who had high educational level, followed sports news, did sports and had fewer children supported their children's participation in the physical education lesson and sports more frequently, and that female students' attitudes towards participation in sports were better in terms of cognitive dimension. In conclusion, it can be said that the parents who live in the countryside and have a high level of education and sports awareness have a more positive attitude towards their children's participation physical education and in sports.

Key Words: Attitude, family, physical education lesson, secondary school students.

1.GİRİŞ

Eğitim ve öğretim toplumun ihtiyaçları sebebiyle doğmuştur. Toplum üzerindeki etkisinden dolayı eğitim ve öğretim kurumlarının diğer kurumlardan da önde geldiğini söyleyebiliriz. Eğitim ve öğretimin, bir ulusun gelişmesi ve yükselmesinde etkisi olduğu gibi beklenenin aksine bazen de geri kalınmasına sebep olmaktadır. Eğitim ve öğretimin toplumların geleceğini görmesi açısından önemli bir rolü vardır. Bu sürekli haldeki sistem, modern dünyaya uyum sağlayabildiği ve ulusların beklentilerini karşılayabildiği sürece hayatta kalmış ve toplumu geliştirip, yükseltici görevini yerine getirmiştir. Bu misyonu sağlayamayan eğitim sistemleri de ulusların geri kalmasına etki etmiş; hatta sistemin çöküşüne etki etmiştir (Çalgın 2003).

Eğitim, önceden belirlenmiş olan hedefler doğrultusunda bireylere yeni tutum ve davranışlar kazandırma, bireyleri yetiştirme ve geliştirmeyi amaçlar. Eğitim insanı içeren ve insanla alakalı bir faaliyettir. İnsan biyolojik ve psikolojik yapısı itibarıyla eğitime ihtiyaç duyan bir canlıdır (Koçak 2002). Eğitimin temel amacı; öğrencinin eğitim ortamında edindiği bilgileri, becerileri ve tutumları yeni ve farklı durumlarla karşılaştığında kullanabilme yetkinliğine sahip olmasını sağlamaktır (Çalgın 2003). Bireylerin ve toplumların gelişmesinde önemli bir yeri olduğu düşünülen eğitimde, öğrencilerin tutum ve davranışlarının yararlı yönde gelişmesini sağlamaktadır. Bu sayede topluma hizmet eden eğitimcilerin çabaları yok sayılamaz (Yağcı 2012).

Fiziksel etkinlik ve beden eğitiminin temel gayesi; çocukların çeşitli faaliyet ve aktiviteler yolu ile eğitimini sağlayarak bütün öğrencilerin hareketleri uygulayabilme becerisini yukarıya taşımaktır. Çocuklar üzerinde bu dersin fiziksel açıdan, sosyal ve duygusal yönden ve zihinsel gelişimleri üzerinde olumlu etkisi vardır. Bu ders içeriğinin temel amacı öğrencilerin; Atatürk ilke ve inkılapları yolunda, T.C Anayasası ve Milli Eğitim Temel Kanunu doğrultusunda, Milli Eğitimin Temel Amaç ve hedeflerine uygun, çocukların ve gençlerin gelişimlerine dikkat ederek, hür, mutlu, topluma ve kendisine saygı duyan, milli değerlerine sahip çıkan, demokratik hayatı özümsemiş kişiler olarak yetişmesini sağlamaktır (Başer 2009).

Toplumların gelişmelerinde ve modern devletlerin seviyesine yükselmelerinde sanatsal ve sportif faaliyetleri takip etme ve katılım sağlama oldukça önemlidir. Bu bakımdan eğitim faaliyetlerinin en önemli unsuru olarak görülen beden eğitimi ve sportif etkinliklerin, kişiye kazandırılması gereken en öne çıkan özelliklerinin başında spora yönelik olumlu adımların atılması ve geliştirilmesi olduğu düşünülmektedir (Balyan ve ark 2012).

Günümüz dünyasında gelişip değişen teknolojiyle beraber bireyler pasif yaşam tarzını benimsemişlerdir. Bu durum sporun bireylerin hayatındaki önemini bir kez daha açığa çıkarmıştır ve önemi hissedilmiştir. Sporun, sağlıklı yaşama faydalarını belirten birçok tanım yapılmaktadır. Ama toplumsal gelişme anlamında sporun, yaygın ve bütünleştirici bir yaklaşımla bütün yaş kesimlerinden ve becerilerden kişiye uygun aktivitelere yönlendirme ve uygulatma süreci olarak da tanımlanabilir (Koçak 2014). Bireyler tarafından yapılan spor, bilimsel kurallara dayanan, bilinçli ve sistematikli yapıldığı takdirde sporcuların yaşamları süresince sağlıklı, Muvaffakiyetli, mesut ve motivasyon seviyelerinin üst düzey olmasında önemli bir role sahiptir (Yalçınkaya ve ark 1993).

Sosyal beceri, yaşam boyu devam eden, karmaşık bir yaşantı ürünüdür. Bireysel veya takımla beraber yapılan sporsal faaliyetler sırasında bireyler, düzenli, ilkelere uygun, kurallara bağlı kalarak çalışma, direktiflere uygun hareket etme, spor mücadelelerinde ortak duygu paylaşımı, takıma aidiyet hissetme, kendisini ve grubunu en iyi şekilde tanıtmaya gibi özellikler kazanır ve geliştirirler (Yıldırım ve Özcan 2011). Sporun bireylere katkılarının birisi de sosyalleşmeye yardımcı olmasıdır. Bireyin sosyal etkilere duyarlılık kazanma, bir gruba yakışır şekilde davranma gibi durumlarda etkisi görülmektedir (Öztürk 1998).

Çocukların temel becerilerinin geliştirilmesi için beden eğitimi dersinin geliştirilmesi neticesinde mümkündür. Bu yeteneklerinin keşfedilmesi ise okul-aile ilişkisi sayesinde var olabilir. Bu durum Türk sporun geleceği bakımından hayati bir durum arz etmektedir (Hergüner 2001).

Sporu kolayca büyük kitlelere ulaştırmanın yolu okullardan geçmektedir. Okullarda eğitim hayatına devam eden öğrencilere, beden eğitimi dersleri ve

okullardaki sporsal aktiviteler sayesinde etkili bir yolla ulaşılabilmektedir. Türk eğitim sistemindeki beden eğitimi dersiyle amaçlanan; öğrencilerin duygusal, fiziksel ve zihinsel gelişimine olumlu yönde etki ederek üreten, nitelikli ve sağlıklı bir toplum oluşturabilmektir (Yaldız ve Özbek 2018).

Bireyler hayata daha başarılı olmak için çabalayacak, beceri edinecek ve yaşantı yoluyla tecrübe edineceği durumların ne derecede öğrenim müfredatlarında bulunduğu araştırılmalıdır. Spor yapmayı hayat tarzı olarak benimsemiş ve günlük yaşantının değişilmez parçası olarak kabul etmiş uluslar hem ekonomisini güçlü tutmayı başarmış hem de sistemli bir şekilde ilerleyen eğitim programlarını inşa etmişlerdir. Spor kültürüne sahip ebeveynlerin de çocukların destekçisi olduğu bir gerçektir. Bu bakımdan bizim ülkemiz geride kalmış gibi düşünülse de doğru bir planlama ve sistemli çalışma ile başarıyı yakalamamız zor değildir (Yıldırım ve Özcan 2011).

Tutum kavramının, yaşanmışlıklar ve tecrübeler sonucunda oluşan, ilgili olduğu tüm nesne ve durumlarla beraber kişilerin davranışlarını kanallı eden veya etkileyici bir zihinsel ya da duygusal hazırlanma şeklinde tanımlı yapılmıştır (Kakaküçük 2016).

Diğer derslere karşı artı ya da eksi yönde tutum geliştiren öğrenciler olduğu gibi beden eğitimi derslerine karşı da artı yönde ya da eksi yönde bir tutum gösteren öğrenciler olabilir. Bu derse karşı artı yönde tutum sergileyen öğrenciler, ders içinde aktivitelere coşkulu bir şekilde katılabilirler, ilgililerdir. Bu da ders aktivitelerinin verimli uygulanmasını sağlar. Bunun sonucunda da öğrencinin beden eğitimi dersi özel amaçlara ve genel amaçlara ulaşmasında etkilidir. Bu durum öğrencilerin gelecekte çeşitli sosyal ve fiziksel etkinliklere istekli katılımını arttırabilir (Chung ve Phillips 2002). Buna göre çocukların bu derse ait tutumlarında ve bu tutumların gelişmesinde beden eğitimi öğretmenlerinin etkisinin büyük olduğunu söylemek yanlış olmaz. Öğrencilerin bu derse yönelik tutumlarında veya şekillenmesinde öğretmenlerin kişisel özelliklerinin ve meslek bilgilerinin önemli bir yeri olduğu söylenebilir (Güllü 2007). Buna ek olarak öğrencilerin ailelerinin de spora yaklaşımları bu tutumların oluşmasında önemli bir etken olduğu kabul görmektedir.

Aile spor ve beden eğitimine olumlu tutum gösterirse çocuklar spor yapmaya daha istekli, kendilerine güvenerek hareket etmektedirler.

1.1. Beden Eğitimi ve Spor

Beden eğitiminin temel hedefi Kuru'ya göre (2000), insanın ruhen ve fikren gelişmesine yardımcı olmak, gündelik yaşantısına ve iş yaşamına hazırlanmasını sağlamak, toplum bilinci ve ortak duygu paylaşımını güçlendirmek için yapılan, sistemli ve disiplinli çalışmalardır. Yamaner (2002) beden eğitimi, kişinin fiziksel aktiviteler sayesinde ruhsal, sosyal ve fiziksel yeteneklerin kazanıldığı bir süreçtir. Williams'a (1964) göre ise beden eğitimi, insanın gelişmesine katkı sağlayan ve onu eğlendiren fiziksel etkinliklerin tümüdür. Tamer (1987) bu dersin öğrencilere bilişsel, duyuşsal ve devinişsel bakımdan toplumların gelişimine katkı sağladığını açıklamaktadır.

Beden eğitiminin temel hedefi; sporun günlük hayatımızdaki yerini ve önemini arttırma düşüncesidir. Bir başka deyişle kişinin fiziki ve motorik gelişimini sağlamak ve kişinin fiziksel sağlığını koruma ve rekreasyon alışkanlığı kazandırmayı amaçlamaktadır (Gürbüz 2011).

Fiziki gelişim ve beraberinde duygusal, zihinsel ve sosyal gelişimi de sağlayan beden eğitimi ve spor eğitiminin üzerinde çalışmalar yapılmaktadır (Sunay 1998). Okullarda çoğu zaman eğitim ve öğretim müfredatının içinde beden eğitimi dersinin amacı ve fonksiyonlarından olan fiziksel, duygusal, zihinsel ve sosyal gelişim ihtiyacını bu derslerde ve okullarda yapılan spor aktiviteleriyle gidermeye çalışırlar (Yanık ve Çamlıyer 2015).

Kişilerin fikir, zihin ve fiziki gelişimlerinin uyumluluğu, bireylerin bulundukları çevrede kendilerini mesut, sağlıklı ve üretken hissetmelerinde beden eğitimi ve spor önemlidir. Bununla beraber ülkelerin çeşitli ulusal ve uluslararası aktivitelere sporcu ya da ev sahibi olarak katılım sağlamaları ve sporcuların kazanacağı başarılarla birlikte kendi ülkesinin tanıtım ve reklamını yapacakları için önem arz etmektedir (İnal 2003). Milli birliğin güçlenmesinin yanı sıra sağlıklı toplumun oluşmasında da etkili olmaktadır. Bu açıdan beden eğitimi derslerini bir bakıma önemli bir ülke politikası olarak da görmek olasıdır (Hergüner 1992).

Avustralya, Almanya gibi sporsal alanda kendini geliştirmiş ülkeler; insan gücü ve maddelerin potansiyellerini en faydalı şekilde değerlendirecekleri eğitim sistemini geliştirmişlerdir. Bu sayede kişileri bedenlen, ruhen, zihnen, vicdanen ve ahlaken şekillendirmişlerdir. Gerekli eğitim müfredatları, spor tesisleri ve okullar hazırlanmıştır. Nitelikli insan yetiştirmek için, ilkokuldan ortaokul ikinci sınıfa kadar genel beden eğitimi dersi; ortaokul ikinci sınıftan lise ikinci sınıfa kadar beden eğitimi ve spor dersleri eklenmiştir. Bu derste en az iki saat ders içi spor etkinlikleri ve buna ek olarak da ders dışı spor etkinlikleri bulunmaktadır. (Gürbüz 2011).

1.2. Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Önemi

Çağımızda hızlı gelişen, değişen teknoloji insan hayatını birçok açıdan etkilemektedir. Bu değişim, gelişim ve ilerleme neticesinde ülkeler nitelikli insan gücü yetiştirmek zorundadır. İnsanların ruh ve beden yapısının eğitilmesinde ve geliştirilmesinde en uygun araç şüphesiz beden eğitimi ve spordur. Çağdaş eğitim felsefeleri öğrencilerin eğitim-öğretim planlarını, okul içi ve okul dışı etkinliklerini zihin, beden ve ruh gelişimlerine katkı sağlayacak yöntemleri araştırmaktadır (Gürbüz 2011).

Beden eğitiminin insanlara kazandıracağı temel davranışları Amerika'nın Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Birliği şu şekilde sıralamıştır;

- Bedenini eğiten birey; birtakım fiziksel faaliyetleri gerçekleştirmek için mecburi olan becerileri öğrenir,
- Fiziksel devamlılığın farkında olma duygusunu geliştirir,
- Hareketsel olan ve olmayan ve belirli bir uzmanlık gerektiren becerileri geliştirir,
- Hareket, dans ve oyunlarla beraber sporsal hareketler ile ilgili temel becerilerini geliştirir,
- Düzenli fiziksel aktivitenin önemini ve sağlığını korumayı öğrenir,

- Sağlıklı bir birey olmanın yanında sağlıklı bir tüketici olur ve zararlı alışkanlıklardan uzak durur,
- Dinleme becerisi kazanır ve kendine güvenme duygularını geliştirir,
- Vücudunun yapısını ve temel fonksiyonlarını öğrenir,
- Sportif faaliyetlerinde ki kuralları değerlendirmeyi, uygulamayı ve kuralların temel özelliklerini öğrenir,
- Hareketin estetik ve temel niteliklerini öğrenir,
- Kişilik becerilerini geliştirir (Heper 2012).

1.3. Beden Eğitiminin Gelişime Etkisi

Nations (2003) sporu, zihinsel iyi olma durumu, sosyal alanda etkileşimi olan ve fiziksel uygunluğunu arttıran oyun, rekreasyon etkinlikleri, geleneksel sporlar, yarış sporlarını kapsayan fiziksel etkinliklerin bütünü olarak söylenebilir. Beden eğitimi dersi birçok yönden eğitimin hedeflerinde katkı sağlayabilir. Bu ders, motor becerileri geliştiren ve bireyin sağlıklı olmasına katkı sağlayan okullardaki planlarının tek branşıdır (Wuest ve Bucher 1999). Spor aktiveleri vasıtasıyla fazla kaloriler harcanmakta, dolaşım ve solunum sistemi daha düzenli çalışmakta, bağışıklık sistemi güçlenmekte, sistemli beslenilmekte, farklı spor branşlarına özgü çeşitli beceriler, taktikler ve teknikler öğrenilmektedir (Güllü 2007). Böylece toplum sağlıklı bir yapıya sahip olmaktadır. Ayrıca beden eğitimi dersi çocukların karakter eğitimi içinde önemli bir derstir. Eğitim sistemleri içinde beden eğitimi ve spor derslerinin önemi büyüktür. Bu sebepten fiziki etkinliklere yönelik olumlu tutum geliştirme beden eğitimi ders programının ana hedefini oluşturmaktadır (Özyalvaç 2010).

1.3.1. Fiziksel Gelişime Etkisi

Ortaokul dönemi, öğrencilerin fiziksel gelişimi yönünden hızlı ve belirgin bir dönemdir (Güllü 2007). Öğrencilerin fiziksel gelişimlerini arttırmayı yalnızca beden eğitimi dersi amaçlar. İnsan doğasında hareket vardır. Temelde hareket sistemi kas (etkin) ve kemiklerden (edilgen) oluşmaktadır. Sürekli hareket kas ve kemiklerin

kuvvetinin artmasına yardımcı olur. Bununla birlikte spor aktiviteleri, kemik ağırlığının ve bağ dokusunun esnekliğini arttırdığı için bu yapıları baskı ve gerginliğe karşı güçlendirir. En fazla beceri kazanma, kasın hareket verimliliğinin artması ve dolayısıyla kas gücünün ve kas dayanıklılığının artması gözlemlenir. İnsan sağlığına tehdit oluşturan aşırı kilolardan kurtulmasına katkı sağladığı gibi, sakatlıkları, hastalıkları ve özellikle dolaşım sisteminde görülebilecek hastalıkların engellenmesi ve iyileşmesi, kas ve iskelet sisteminin gelişimi, kişinin düzeyine göre iyi bir performansa sahip olması açısından beden eğitimi ve spor aktiveleri çok önemlidir (Gürbüz 2011).

1.3.2. Psikomotor Gelişime Etkisi

Fiziksel büyüme ile beraber merkezi sinir sisteminin gelişimine bağlı kalarak canlının istemli bir şekilde harekete geçmesidir. Bir başka ifadeyle, hareket becerilerinin edinilmesini sağlayan ve anne karnında başlayan sürecin bütün hayat boyunca devam etmesidir. Geçen bu sürede iki tür hareket türü kazanılır, bunlar büyük ve küçük kas hareketleridir. Bu iki tür hareketi yetişkin bireyler rahatça yapabilirler. Ama çocukların bu hareketleri zaman içinde öğrenirler. Bundan dolayı çocukların psiko-motor becerilerini öğrenirken ebeveynler tarafından desteklenmesi gerekir. Sağlıklı destekleyebilmek için psiko-motor gelişim özelliklerinin bilinmesi gerekmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı 2013).

Beden eğitimi dersine ve spor etkinliklerine katılan öğrencilerin kendilerine olan öz güveni artar. Etkinliklere katıldıkça ortama karşı yabancılik ve çekimserlikleri ortadan kalkabilir. Sosyal davranışlarında da daha dışa dönük davranışlar sergilerler. Çocukların spor etkinliklerine katılma sürelerine bakıldığında iki aylık süre içinde davranışlarında olumlu yönde gelişim gözlenmektedir. Genel olarak spor aktivelerine katılmanın bireyin sosyal gelişmesine, bedensel gelişmesine ve duygusal gelişmesine doğrudan olumlu yönde katkı sağlayacağıdır (Er ark 1999).

1.3.3. Zihinsel Gelişime Etkisi

Eğitim almış kişi düşünen kişidir. Günümüz dünyasındaki bilimin, düşünmeye bakışı sadece zihinsel ilerleme değildir, kişinin bütün bedeni ile katılacağı bir ilerleme şeklinde değerlendirmektedir. Beden eğitimi ve spor

vasıtasıyla birey, sağlık ilkeleriyle birlikte sporun yaşamdaki önemini kavrar (Gürbüz 2011). Spor Aktivitelerinin zihinsel gelişime etkisi sadece motor becerilerinin öğrenilmesiyle sınırlı değildir. Buna ilaveten beden eğitimi aktivitelerinde kazanılan kurallar ve kavramlar, uygulanan teknik ve yöntemler; geliştirilen stratejiler aracılığıyla da zihinsel gelişime katkı sağladığı düşünülmektedir (Güllü 2007).

1.3.4. Sosyal ve Duygusal Gelişime Etkisi

Düzenli yapılan sporun ruhsal sağlığımız üzerinde önemli bir etkisi vardır (Taşer 2004). Beden eğitimi ve spor aktiviteleri toplumsal bir tecrübedir ve genellikle duyguları barındırır. Bu tarz aktivitelere katılan kişi hareketler vasıtasıyla duygularını açıklama olanağı bulur. Utangaçlık, kıskançlık ve saldırganlık vs. duygularında boşalım sağlayarak kontrol etmesini öğrenir (Aracı 1999). Bastırılmış duygulardan kurtulmanın bir yolu spor aktivitelerine katılmaktır. Beden eğitimi ve spor içerisine çok farklı aktiviteler barındırır, kişilerin aktivitelerde başarı sağlayabilmesi için beceri kazandırılması gerekmektedir (Gürbüz 2011).

1.4. Tutum

Tutum kavramı çok popüler bir kavramdır. Bu kavram, sokakta, eğitim alanında, basında, akademide ve daha birçok alanda sıkça karşımıza çıkmaktadır. Bundan dolayı tutum, bilimsel açıdan incelenmiştir. Tutum kavramı ile ilgili çalışmalar 19. yüzyılın ortalarına doğru başlamıştır. Tutum kavramını genel olarak “kişinin bir nesneye ya da olguya karşı duygularının ve davranışlarının örgütlenmesi ile iyi ya da kötü bir değerlendirmede bulunma eğilimi” olarak ifade edilebilir (Güllü 2007). Başka bir tanımda (Başer 2009) tutum, “bireylerin bazı kişiler, objeler, semboller ya da durumlarda öğrenilmiş tepkiler gösteremeye sevk eden eğilimlerdir” şeklinde tanımlamaktadır. (İnceoğlu 2004) ise tutumu, “kişinin kendine, çevresine, çeşitli bir objeye, toplumu ilgilendiren konular ya da olaylar karşısında tecrübeye, motivasyona veya bilgilere dayanan duygusal, davranışsal ve zihinsel tepkilerin4 eğilimi” şeklinde tanımlarken, Franco (2003) tutumu, “kişinin bir objeyi olumlu veya olumsuz değerlendirmesi” olarak görmektedir. Morris’e göre (2002) tutum; davranışlar, duygular ve düşünceler olarak üç temel bileşimden meydana

gelmektedir. Davranışı bir nesneye karşı gösterdiğimiz hareketler (mesela: beden eğitimi dersine devamlı katılma) olarak açıklarken, duyguyu nesneden hoşlanıp hoşlanmama gibi hissettiklerimiz (mesela: beden eğitimi dersini sevip sevmeme) olarak açıklarken düşünceyi ise bir nesne hakkındaki belli başlı bilgilerimiz (mesela: beden eğitimi dersinin insan sağlığı yönünden önemini algılama) olarak açıklamaktadır.

Bloom (1995) bu derse yönelik öğrenci tutumları, dersi sevip sevmemeleri, bu derse karşı olumlu ya da olumsuz düşüncelerin olması ve ders çalışmaları ve benzeri davranışsal, duyuşsal ve bilişsel özellikleri kapsadığını belirtmektedir. Bu derse olumsuz bir tutum sergileyen öğrenci sporsal aktivitelere istekli katılmayacağı için dersin verimini düşürebilir, derse vermesi gereken önemi yeterince vermeyebilir veya ders işlenirken çeşitli problemler çıkartabilirler. Öğrencilerin olumsuz tutumları ileriki hayatlarında spor etkinliklerine yönelik olumsuz davranış sergilemesine neden olur (Chung ve Phillips 2002).

Çocukların topluma faydalı kişiler olabilmesi için nitelikli eğitim almalıdır. Eğitim önce ailede başlar ve okul hayatıyla birlikte yaşantımızın bir parçası haline gelir. Ailelerin çocuklara karşı gösterdikleri tutum ve eğitim hayatına destekleri çocukların benliğinin oluşmasında önemli bir faktördür (Yıldız 2015).

1.5. Tutumu Oluşturan Ögeler

Tutumlar, birey davranışlarını çeşitli yöntemlerle şekillendirir, günlük etkinliklere katılımlarını belirleyerek bireylerin bir durumu onaylaması veya reddetmesi gibi davranışlara yön verir (Rikard ve Banville 2006). Tutumların oluşması için etkinlik veya işlevsellik yönünden zihin, duygu ve davranış ögeleri arasında uyumun bulunması gerekmektedir. Bu anlamda tutumların meydana gelmesinde zihinsel, duygusal ve davranışsal ögelerin kendi aralarında tutarlı olmaları gerekir. Tutumların oluşma evreleri ile toplumsallaşma evreleri birbirleriyle ilişkili olgulardır. Özetle toplumsallaşma evresi ve tutum oluşum evresinin her ikisinde de kişinin dış çevreye adaptasyonu beklenmektedir. Kişinin dış çevresiyle uyumlaşmasının ön koşulu, kendi içinde uyumu sağlamasına bağlıdır. Bu uyumu

sağlamak için bireyin kişiliğini meydana getiren bilişsel, duygusal ve zihinsel etmenlerin uyumlu olmasıyla sağlanabilir (İnceoğlu 2010).

Özyalvaç (2010) göre tutumun oluşmasını etkileyen faktörler;

Kişinin doğrudan ya da dolaylı olarak tecrübe edindiği önyargıları, dogmalar, inançlar veya değerlere bağlılığı: Önyargılar, bir kurama dayanmamaktadır. Kişinin eksik veya doğru olmayan bilgileri kaynak alan fikirlerdir. Önyargılar olumsuz tutum olarak değerlendirilmektedir.

Kişinin aidiyetlik duygusunu hissettiği grubu ve bu grubun toplumdaki yeri: Bütün insanlar toplumsal statüye sahiptir. Kişiler toplumsal statüsünden dolayı düşünce ve hareketlerini şekillendirirler. İlk zamanlarda olmasa da zaman içinde ait olduğu grubun görüşlerini benimseyerek kabul edebilirler.

Kişinin benlik duygusu: Kişinin kendisine ve çevresine karşı “ben neyim, nasıl olmak istiyorum, çevrem beni nasıl tanıyor? gibi sorulara verdiği cevabıdır. İçinde bulunduğu durumlar ve gelişen şartlar kişinin tutumlarını farklılaştırabilir.

Öğrenim sürecinin katkısı: Öğrenmenin başlamasıyla bireyler yeni bilgileri alır hayatında kullanmaya başlar. Bu yenilikler farklı alışkanlıkları doğurur. Bu alışkanlıklar ise tutumunda, düşünsel ve bilişsel etmenleri etkiler. Bu etmenlerin değişmesi ise, tutumları değiştirebilir.

Tutumun oluşmasında üç ana etmen vardır (Aronson ve ark. 2005). Bu üç ana etmen kısaca şöyledir;

1.5.1. Bilişsel Öge

Kişilerin tutumun nesnelere yönelik bilgileri, inançları veya olguları kapsayan düşüncelerden oluşmaktadır (Taylor ve ark 2003). Bilişsel ögeyi, tutumun nesneleriyle ilişkili fikir ve inançların etkisiyle oluştuğunu belirtmektedir (Aronson ve ark 2005). Bilişsel öge ile alakalı literatür araştırıldığında tanımların birbirlerine yakın ifadeler olduğu görülmektedir. Bilişsel öge, kişilerin tutum nesnesiyle alakalı düşünceleri, bilgileri ve inançlarını ifade etmektedir (Güllü 2007).

Bir bireyin tutum nesnesine yönelik kazandığı bilgi ve düşünce tutumun bilişsel ögesini oluşturmaktadır. Mesela birey beden eğitimi dersinde olumlu tutumlar sergilerse bu dersin faydalı olduğunu düşünecektir. Hatta hayatı boyunca sağlıklı yaşayabilmesi için spora ihtiyacı olduğu yönünde düşüncelere sahip olacaktır. Düşünceler tutumun bilişsel kısmını oluşturacaktır (Özyalvaç 2010). Tutumu oluşturan zihinsel öge insanların yaşadığı deneyimlerine dayanır. Tutumu oluşturan nesneler, bireyler ya da durumlar kişinin onunla ilgili tecrübeleri vasıtasıyla elde edilir. Kişi başlangıçta bu uyarıcılara doğrudan ya da dolaylı olarak maruz kalması gerekir. Varlığı bilinmeyen bir duruma karşı tutumun oluşması çok zordur. Tutuma yönelik bilgilerin geçici veya kalıcı olması o bilginin gerçekte ne kadar ilişkili olma durumuna bağlıdır. Bireyde bilgilerin farklılaşması zaman içinde tutumlarında da farklılaşmaya sebep olur. Mesela medyada gördüğümüz bir deterjanın temizleyici olduğuna inanarak satın alırız. Bu deterjanı kullandıktan sonra istediğimiz düzeyde temizleyici olmadığını gördüğümüz zaman deterjan hakkında daha önceden sahip olduğumuz bilgi değişir. Böyle bir vakada mevcut tutum aynı kalmayıp reklamın satın almaya yönelik etkisi ortadan kalkar (İnceoğlu 2010).

1.5.2. Duygusal Öge

Duygusal ögeyi, tutum nesnesine yönelik duygular oluşmaktadır (Aronson ve ark. 2005). İnsanların tutum nesnesine yönelik iyi ya da kötü bir sonuca varmalarında etkili olan duygulardan veya sezgilerden oluşmaktadır (Taylor ve ark 2003).

Çevre ile ilişkili tecrübe, bilgi ve duyumların bölümlendirilmesinin yanında, bu bölümlendirilmenin olumlu ve olumsuz olaylar ya da istenen veya istenmeyen düşünceler bağdaştırılabilir. Duygusal ögeler, bilişsel ve davranışsal ögelerden ayrı var olamaz. Duyuşsal ögenin gelişmesinde insanların kazandığı deneyimlerin, bilgilerin, zihinsel süreçlerin yeri önemlidir. Kişilerde uyarıcıya yönelik iyi ya da kötü etkiler oluşuyorsa kişinin geçmişte bu uyarılarla bağı olduğu anlamına gelmektedir. Kişi ne zaman söz konusu uyarılarla karşılaşarsa iyi veya kötü duygular içinde olacaktır (İnceoğlu 2010).

Mesela bir öğrencinin beden eğitimi dersinde ilk kez karşılaştığı jimnastik hareketlerini yapmada başarısız olursa veya jimnastik hareketini yaparken sakatlanırsa jimnastik dalına yönelik olumsuz duygular sergileyebilir. Mesela bir kişi

jimnastik dersinde gördüğü hareketleri yapmada başarısız olursa veya jimsatik hareketlerini yaparken sakatlanırsa bu branşa yönelik olumsuz tavır sergileyebilir. Kişi ilerleyen zamanlarda jimnastik dersinde yaşadığı olumsuz anıları hatırlayarak jimnastik branşına yönelik olumsuz duygular içerisinde olabilir (Güllü 2007).

1.5.3. Davranışsal Öge

Davranışsal ögeler, kişinin tutum nesnelere yönelik fiziksel tepki eğilimleridir (Taylor ve ark 2003, Aronson ve ark 2005). Bireylerin uyaranlara yönelik tepkilerini yansıtır. Bu tepki eğilimi sözlü ya da fiziksel olarak gözlenebilir. İnsanlarda bazen kendi değerlerine, ilkelerine, kişilik özelliklerine bağlı kalmadan farklı tepkileri de gözlemleyebiliriz. Davranışsal öge, duygusal davranışlar ve normatif davranışlar olarak iki kısmı içinde barındırır. Duygusal davranışın ortaya çıkması için hoş giden ya da hoşnutsuzluk veren bir durumun olması gerekir. Normatif davranış kurallara dayanan tutumlardan daha çok rasyonel mantığa dayalı yargılar ve öngörüler kapsar. Normatif davranışların temelini mantıksal ilkeler ve kurallar oluşturur. Bu davranışlar kurum ve kuruluşların menfaatlerini korumaya yönelik tutumları doğurur. (İnceoğlu 2010). Mesela bir maçta tribünde bulunan bir kişi rakip takım oyuncularına kötü tezahürat yapma davranışını onayla masada, içinde bulunduğu grup tarafından kötü tezahürat gayet doğru ve doğal bir eylem olarak görülüyorsa, kişi istemese de taraftar grubuna uyarak kötü tezahürat yapabilir (Güllü 2007).

1.6. Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlar

Öğrencilerin gelişim sürecini etkileyen ve öğrencilerin toplum içinde sağlıklı bir şekilde var olması için beden eğitimi ve spor dersine katılımı önemlidir. Spor eğitiminden gerekli olan sonucun alınabilmesi için, öğrencilerin spor faaliyetlerine karşı olumlu tutum geliştirmesi gerekmektedir (Güllü ve ark 2009). Çünkü beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin belirlenen amaçlarına ulaşması için çocukların bu derse karşı tutumlarının olumlu yönde olması oldukça önemlidir (Başer 2009).

Beden eğitimine karşı tutum geliştiren çocuklar bu dersin verimini düşürebilir, derse az katılabilir ya da hiç katılmayabilir, derse gerekli önemi vermeyebilir veya ders işlenirken çeşitli problemler çıkartabilir. Dolayısıyla

öğrenciler beden eğitimi dersine yönelik tutumlara sahip olarak doğmamaktadırlar. Bu tutumlar zamanla ve farklı değişkenlerin etkisiyle sonradan oluşmaktadır (Güllü ve ark 2009).

Bireylerin ve toplumların ilerlemesinde önemli unsur olan eğitim, öğrencilerin hareketlerini olumlu yönde gelişmesini sağlayan en önemli faktörlerden biriside öğretmenlerdir (Yağcı 2012). Bazı okul idarecilerinin diğer derslere çalışmanın daha iyi olacağı düşüncesi ile beden eğitimi dersini geri planda tutmaktadır. Dersine sahip çıkamayan beden eğitimi öğretmenleri öğrencileri bu derse yönelik olumlu tutum sergilemesinde başarısız olabilmektedir (Yanık ve Çamlıyer 2015).

Toplumumuzda spor etkinliklerine katılma durumu yeterli seviyede olmadığı görülmektedir. Bunun birçok nedeni bulunmaktadır. Bu nedenlerin başında bireylerin küçük yaşlardan itibaren beden eğitimine ve spora yönelik olumsuz tutum geliştirmeleri ve daha sonraki zamanlarda da tutumlarının değişmediği görülmektedir. Öğrencilerin tutumlarının öğrenilmesi, eğitim kurumlarının hedeflediği amaçlarına ulaşılmasında ve uygulanan müfredat programlarının analiz edilmesinde önem taşımaktadır (Özyalvaç 2010).

1.7. Aile ve İşlevi

(Sezal 1981) aileyi şu şekilde tanımlamıştır, "toplum örgütlerinin ve toplum kurumlarının ana maddesidir. " Başka deyişle aile; kişilerin evlenerek, kan yoluyla ya da evlat edinerek bağlanmalarıdır. Ailenin insanlığın var olmasıyla başlayan toplumun en küçük kurumudur. Aile kurumu tarih boyunca çeşitli evrelerden geçmiştir. Temel yapısında, türünde, şeklinde, boyutlarında ve fonksiyonlarında değişimler geçirmiştir. Zamanla geniş aile küçülerek çekirdek aileye dönüşmüştür. (Kır 2011). Aile, sosyolojik, biyolojik ve psikolojik yapısından dolayı bireylerin ve toplumların ihtiyacı olan çoğalma, korunma ve barınma, sevgiyi paylaşma, sevmeye ve sevilme, ait olma, özgür olma, itimat, kendini gerçekleştirme, statü edinme, çocukların bakımı ve eğitilmesi ve bilginin yeni nesillere iletilmesi gibi birçok vazifeyi yerine getirmektedir (Özgüven 2001).

Aile insan yaşamında doğumdan önce başlayarak gelişimin ilk yıllarından ömrün bitimine dek etkisini devam ettiren bir kurumdur. Aile, fizyolojik, ekonomik ve sosyal taraflarıyla bireyi psikolojik gelişimi ve davranışları açısından biçimlendirerek yönlendirmektedir. Çocuğun aile fertleriyle olan ilişkileri, diğer kişilere, objelere ve bütün yaşam olan tutumlarının tabanını oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra aile çocuğa bu kurumun bir ferdi olduğu bilincini aşılayarak toplumsallaşmanın temelini atar.

Yavuzer (1996) ailenin çocuğun gelişimindeki yardımları şu şekilde açıklamaktadır:

- Çocuğun güven duygusunu geliştirmek,
- Çocuğun toplumsal hayata kabul edilmesini sağlamak,
- Çocuğa sosyalleşmeyi öğretmek, bunun için toplum tarafından kabul edilmiş uygun tutum şekillerini içeren birer örnek oluşturmak,
- Toplumsal yönden kabul edilmiş tutum şekillerinin gelişmesini sağlamak,
- Çocuğun sosyal ortamına adapte olurken karşılaştığı problemleri çözmek,
- Çocuğun sözlü ve sosyal alışkanlıklara sahip olmasına yardımcı olmak,
- Çocuğun okul ve toplumsal hayatta muvaffakiyet olabilmeleri için çocuğun kapasitelerini bulmak ve geliştirmek,
- Çocuğun ilgi ve kabiliyetlerine uygun heveslerinin gelişimine yardımda bulunmak.

1.7.1. Ailenin Beden Eğitimi Dersine Bakışı ve Çocuk Üzerindeki Etkisi

Türk sporun geleceği için, çocukların temel becerileri geliştirilmelidir. Başarılı sporcuların yetenekleri tespit edilerek yetiştirilmelidir. Bu konuda en önemli görev ailelere düşmektedir. Aileler, spor etkinliklerine katılmanın önemini kavramaları ve okul-aile iş birliğine önem vermeleri gerekmektedir. Kısaca aileler

spor kültürüne sahip olursa çocuklarını sağlıklı bir Şekilde spor etkinliklerine katılımını teŐvik edecek ve destek olacağı düşünülmektedir (Hergüner 2001).

Aileler spora olumlu bakarsa çocuklarının spora olan ilėisini de artırır. Ayrıca, aileler spor yapıyorsa veya geçmişte spor etkinliklerine katılmışsa, yine aileler düzenli bir Şekilde spor yapmaya devam ediyorlarsa ve düzenli olarak spor programlarını izliyorsa, aileler çocuklarını spor etkinliklerine katılımını destekliyorsa, çocuklar spora yönelik daha fazla ilėilenerek daha fazla katılımı bulunabilirler (McPherson ve ark 1986). Çocukların yaşadığı evre Őartları bu derse ve sportif faaliyetlere katılma oranını etkilemektedir (Hassandra ve diğerleri 2003). Bireylerin içinde bulundukları yaşam koşullarının spor faaliyetlerine yönelik tutumları doğrudan etkilediğini belirtmektedir.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırma Grubu

Araştırma evrenini 2018–2019 eğitim-öğretim yılında Şanlıurfa ili Halfeti ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokullarda öğrenim gören 5., 6., 7., 8. sınıf öğrencileri ve bu öğrencilerin ebeveynleri oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini ise, Gülaçan Mahallesi, Kurugöl Mahallesi, Salmanlı Mahallesi ve Yukarıgöklü Mahallesinde bulunan ortaokullardaki 2004 - 2009 yılları arasında doğan rastgele yöntemle seçilen 169’u kız 117’si erkek 286 öğrenci ile 117’si anne, 83’ü baba toplam 200 ebeveynin gönüllü katılımı ile gerçekleştirildi.

Araştırma ile ilgili bilgi veren bir onam formu hazırlanıp kişisel bilgi ve ölçeklerin uygulama öncesinde araştırmanın amacı, kullanılan ölçekler ve kişisel bilgi formunun gönüllülük baz alınarak nasıl cevaplanacağı hakkında bilgiler verilmiştir. Araştırma için anketin uygulaması, öğrencilere beden eğitimi ve spor dersinde, ebeveynlere ise veli toplantısında yapılmıştır. Bu çalışma, Selçuk Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu tarafından 14.01.2019 tarihinde onaylanmıştır.

2.1.1. Araştırmanın Örneklemi

Şanlıurfa Halfeti ilçesinde yaşayan 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencilerinin sayısı ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün verilerine göre 3426 olarak belirtilmektedir. Araştırmanın öğrenciler için analiz edilen anket sayısı 286’dır. %95 güven düzeyinde hata payı $\pm 5,55$ ile örneklem büyüklüğü 286 olarak hesaplanmıştır. Veliler ile yapılan araştırmada 18 yaş üzeri nüfus 27030’dur (31 Mart 2019 yerel seçim YSK kayıtlı seçmen sayısı). Araştırmanın veliler için analiz edilen anket sayısı 200’dür. %95 güven düzeyinde hata payı $\pm 6,90$ ile örneklem büyüklüğü 200 olarak hesaplanmıştır.

$$n = \frac{N t^2 p q}{d^2(N-1) + t^2 p q}$$

Öğrenci örneklem:

$$n = \frac{N t^2 p q}{d^2(N-1) + t^2 p q} = \frac{3426 \times (1,96)^2 \times 0,50 \times 0,50}{(0,0555)^2 \times (3426-1) + (1,96)^2 \times 0,50 \times 0,50} = 286$$

Veli örneklem:

$$n = \frac{N t^2 p q}{d^2(N-1) + t^2 p q} = \frac{*27030 \times (1,96)^2 \times 0,50 \times 0,50}{(0,069)^2 \times (27030-1) + (1,96)^2 \times 0,50 \times 0,50} = 200$$

2.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma yapılacak öğrenci ve ebeveynlerine anketlerin 24 Mart-5 Nisan 2019 tarihleri arasında dağıt-topla uygulaması şeklinde gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada kullanılan veri toplama aracı 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, uzman görüşleri alınarak ve ilgili literatür incelenerek katılımcıların demografik bilgilerini tanımlamaya yönelik araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgi Formu”, yer almaktadır. Kişisel bilgi formu sırasıyla cinsiyeti, yaşı, öğrenim düzeyi, meslek, gelir düzeyi, kardeş sayısı, ebeveynlerin hayatta olma durumu, kimle yaşadıklarına ilişkin bilgileri toplamak amacıyla hazırlanmıştır. Kişisel bilgi formunda yer alan maddeler belirlenirken ilgili literatür doğrultusunda beden eğitimi dersine yönelik tutumlarına etki eden faktörler dikkate alınmıştır. İkinci bölümde öğrenciler için 15 maddeden oluşan ilköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği, veliler için de 21 maddeden oluşan çocuklarının beden eğitimi dersine katılımı ile ilgili düşüncelerini belirten tutum ölçeği kullanılmıştır.

2.2.1. İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği

Öğrenciler için kullanılacak ölçeğin özgün formu Phillips ve Silverman (2012) tarafından oluşturulmuştur. Ölçeğin Türkçeye uyarlaması ise Kalemoglu ve ark tarafından 2016 yılında yapılmıştır. Ölçek 15 maddelik iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bilişsel boyut, bu ders ile ilgili temel bilgileri ifade etmektedir. Bu boyut (3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 15) sekiz maddeden oluşmakta ve güvenirlik katsayısı 0,96'dır. Duyuşsal boyut ise, beden eğitimi dersi ile ilgili duygularımızı ifade etmektedir. Duyuşsal boyut (1, 2, 4, 7, 12, 13, 14) yedi maddeden oluşmaktadır ve

güvenirlik katsayısı 0,95 olarak hesaplanmıştır. Maddeler için verilebilecek cevapların kodları 1 ve 5 arasında değişmektedir. Ölçek beşli likert özelliğindedir. Ölçeğin test-tekrar test güvenirlik katsayısı ise 0,77 olarak bulunmuştur. Ölçek geçerliliği açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. Yapılan analiz sonuçlarına göre ölçeğin geçerli ve güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

2.2.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği

Güven ve Öncü (2011) tarafından geçerlik ve güvenirliği yapılan “Beden Eğitimi Dersinde Ebeveyn Tutum Ölçeği” 21 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Dersin nasıl algılandığını ifade eden ölçek maddeleri “algısal boyutu”, dersin işlevlerinin neler olduğunu ifade eden ölçek maddeleri “işlevsel boyutu”, derse katılımı ve desteklemeyi ifade eden ölçek maddeleri “destek boyutunu” ve beden eğitiminin önemliliğini ifade eden ölçek maddeleri ise “önem boyutunu” oluşturmaktadır. Ölçek beşli likert özelliğindedir. Ölçeğin geçerliliği açıklayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi ile sınanmıştır. Açıklayıcı faktör analizi için ölçeğin faktör yükleri 1.boyut 0.69-0.80 2.Boyut 0.50-0.70 3.boyut 0.55-0.80 4.Boyut 0.58-0.80 arasında olduğu bulunmuştur. Ölçeğin tüm boyutları için açıklanan toplam varyansı %60.05’dir. Aynı zamanda yapılan “Beden Eğitimi Dersinde Ebeveyn Tutum Ölçeğinin yapısı doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmiştir. Ölçeğin doğrulayıcı faktör analizi ile test edilmesi sonucunda χ^2/df : 1.67 RMSEA:0.06 CFI: 0.97 NFI:0.93 NNFI:0.97 bulunmuştur. Farklı bir ifade ile Öncü ve Güven (2011) tarafından geliştirilen Beden Eğitimi Dersinde Ebeveyn Tutum Ölçeğinin hem AFA da hem DFA da doğrulanmıştır. Ölçeğin geçerliliği ise Cronbach Alpha iç tutarlılık sayıları ile hesaplanmıştır. Cronbach Alpha değerleri birinci boyut 0,90 ikinci boyut 0,79 üçüncü boyut 0,75 ve dördüncü boyut 0,74 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Güvenirlik Analizi

2.3.1. İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği Güvenirlik Analizi

Ölçtüğü özelliği, doğru ve başka özelliklere karıştırmadan ölçmesi testin geçerliliğini ifade eder. Geçerli bir testin mutlaka güvenilir olması gerekir. Güvenirlik bir testin geçerliğini etkiler. Cronbach alfa katsayısı çalışmanın güvenilir olup olmadığını ölçmek için kullanılır. Cronbach alfa katsayısı bize ölçeği oluşturan

maddelerin aynı tür yapıyı ölçüp ölçmediği hakkında bilgiler verir. Ölçekte cronbach alfa katsayıları yüksekse birbiri ile tutarlı veya aynı özelliklerin alt maddelerini ölçtüğü söylenebilir.

Cronbach alfa katsayısı, 0,00 ile 0,39 aralığındaysa testin güvenilir olmadığı, 0,40 ile 0,59 aralığındaysa test güvenilirliğinin düşük olduğu, 0,60 ile 0,79 aralığındaysa testin oldukça güvenilir olduğu ve 0,80 ile 1,00 aralığındaysa testin yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduğu belirtilmektedir (Alpar 2017).

Çizelge 2.1. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin güvenilirlik analizi sonucu.

Boyut	Cronbach's Alpha	N	Madde Numarası
Bilişsel	0,86	8	3,5,6,8,9,10,11,15
Duyuşsal	0,78	7	1,2,4,7,12,13,14
Genel	0,90	15	1-15

Araştırmada, ölçeğin iç tutarlılık Cronbach Alfa değerleri; Bilişsel boyutta 0,86; duyuşsal boyutta 0,78 ve genel iç tutarlılık 0,90 olarak bulunmuştur. Genel olarak beden eğitimi ve spor tutum ölçeği yüksek güvenilir düzeyde bulunmuştur.

2.3.2. Ebeveyn Ölçeği Güvenirlik Analizi

Çizelge 2.2. Ebeveyn tutum ölçeği güvenilirlik analizi sonucu

Boyut	Cronbach's Alpha	N	Madde Numarası
Algısal	0,90	8	5, 7, 11, 12, 13, 15, 17, 20
İşlevsel	0,79	5	1, 3, 9, 10, 18
Destek	0,68	4	2, 4, 6, 8
Önem	0,78	4	14, 16, 19, 21
Genel	0,90	21	1-21 arası

Araştırmada, ölçeğin iç tutarlılık Cronbach Alfa değerleri; Algısal boyutunda 0,90; İşlevsel boyutunda 0,79; Destek boyutunda 0,68; Önem boyutunda 0,78 ve

genel 0,90 olarak bulmuştur. Genel olarak çocukların beden eğitimi dersine katılımıyla ilgili ebeveynlerin tutum ölçeği yüksek güvenilir düzeyde bulunmuştur.

2.4. Normallik Testi

2.4.1. Öğrenci Tutum Ölçeği Normallik Testi

Verilerin normal dağılıp dağılmadığını gözlemlemek için yapılır. Bilişsel, duyuşsal alt boyutları ve genel olarak değerlendirildiğinde verilerin normal dağılıp dağılmadığı Kolmogorov Smirnov test istatistiği ile incelenmiştir.

Çizelge 2.3. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği normallik testi

Boyut	Test istatistiği	Sd	P
Bilişsel	0,143	286	0,001
Duyuşsal	0,115	286	0,001
Genel	0,120	286	0,001

Bilişsel, duyuşsal alt boyutları ve genel boyutuyla Kolmogorov Smirnov test istatistiği sonucuna göre $p=0,001$ 'dir. p değeri $\alpha=0,05$ 'ten küçük olduğundan dağılımın normal dağılım göstermediği tespit edildi ($p<0,05$). Aynı zamanda her bir boyut için çarpıklık, basıklık, çarpıklık standart hata, basıklık standart hata değerleri hesaplandı, dağılımların histogram Q-Q Plot grafikleri yardımıyla normal dağılmadığı belirlendi.

2.4.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği Normallik Testi

Algısal, işlevsel, destek, önem alt boyutları ve genel olarak değerlendirildiğinde verilerin normal dağılıp dağılmadığı Kolmogorov Smirnov test istatistiği ile incelenmiştir.

Çizelge 2.4. Ebeveyn tutum ölçeği normallik testi

Boyut	Test istatistiği	Sd	P
Algısal	0,152	200	0,001
İşlevsel	0,101	200	0,001
Destek	0,135	200	0,001
Önem	0,164	200	0,001
Genel	0,092	200	0,001

Algısal, işlevsel, destek, önem alt boyutları ve genel boyutların Kolmogorov Smirnov test istatistiği sonucuna göre $p=0,001$ 'dir p değeri $\alpha=0,05$ 'ten küçük olduğundan dağılımın normal dağılmadığı bulundu ($p<0,05$). Aynı zamanda her bir boyut için çarpıklık, basıklık, çarpıklık standart hata, basıklık standart hata değerleri hesaplandı, dağılımların histogram Q-Q Plot grafikleri yardımıyla normal dağılmadığı tespit edildi.

2.5. Verilerin Analiz Yöntemleri

289 öğrencinin anketi ve 206 veli anketi SPSS 22.0 programına uygun olarak kullanılmıştır. Veriler kontrol edilerek, mantıksal hatalar ve tekrar edilen ifadeler (öğrenci anketinde 3, veli anketinde ise 6 anket) analiz dışında bırakılmıştır. Öğrenci anketinde kalan 286, veli anketinde kalan 200 anket dâhil edilerek analizler yapılmıştır. Öğrenci anketinde boy, kilo, ailenin ortalama aylık geliri, kaç yıldır spor yaptığı, ailede lisanslı sporcu olup olmadığı sorularında alınan cevaplar tutarsız ve yanlış beyan edildiğinden belirtilen değişkenler analiz edilmemiştir. Ankette açık uçlu sorular ve diğer seçeneği kurallarına uygun bir şekilde kodlanarak düzenlenmiştir.

Tanımlayıcı istatistikler adı altında ise ankete araştırmaya dahil olan ve anketleri cevaplayanların demografik verileri, diğer değişkenlerin frekans bilgilerine ve yorumlara yer verilmiştir. Öğrenci ve veli tutum ölçeklerinin boyutları bazında demografik değişkenler ve diğer değişkenler açısından farklılık olup olmadıkları incelenmiştir.

Öğrenci ve ebeveyn ölçeklerinin alt boyutların güvenilirlik analizleri yapılmıştır. Öncelikle nicel değişkenler karşılaştırılmasında parametrik test koşullarının sağlanma durumu ile ilgili araştırma yapılmış ve verilerin normal dağılıp dağılmadığı Kolmogorov-Smirnov test istatistiği ile analiz edilmiştir. Yapılan analizde parametrik test koşullarının sağlanmadığı görülmüş ve ikili grup karşılaştırılması amacıyla Mann-Whitney U testi, üçlü ve üçten fazla grupların karşılaştırılması durumunda ise Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Çoklu karşılaştırmalar Dunn's test istatistiği ile yapılmıştır. İstatistiksel analizler %95 güven düzeyinde test edilmiştir. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği,

ebeveyn tutum ölçeği ve bu ölçeklerin alt boyutlar arasındaki ilişkiler Spearman korelasyon katsayısıyla analiz edilmiştir.

3. BULGULAR

3.1.İlköğretim Beden Eğitimi Dersi Tutum Ölçeği İle İlgili Bulgular

Bu bölümde, araştırma evrenindeki örneklem grubunda anketin yapıldığı öğrencilerin demografik özellikleri, öğrencilerin sınıfı, kardeş sayısı, ebeveynlerin eğitim durumu, mesleği, spor yapma durumuna ilişkin bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

Çizelge 3.1. Öğrencilerin cinsiyet, sınıf ve yaş durumlarına göre dağılımı

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kız	169	59,1
	Erkek	117	40,9
Sınıf	5. sınıf	19	6,6
	6. sınıf	51	17,8
	7. sınıf	74	25,9
	8. sınıf	142	49,7
Yaş	10 yaşında	16	5,6
	11 yaşında	41	14,3
	12 yaşında	59	20,6
	13 yaşında	83	29,0
	14 yaşında	66	23,1
	15 yaşında	21	7,4
Toplam		286	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin 169'unun (%59,1) kız, 117'sinin (%40,9) erkek öğrenci olduğu; öğrenim gördükleri sınıf düzeyine bakıldığında ise 5. sınıfta 19 (%6,6) , 6. sınıfta 51 (%17,8), 7. sınıfta 74 (%25,9), ve 8. sınıfta 142 (%49,7) öğrenci olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yaşları değerlendirildiğinde 10 yaşında 16 (%5,6) , 11 yaşında 41 (%14,3), 12 yaşında 59 (%20,6), 13 yaşında 83 (%29,0), 14 yaşında 66 (%23,1) ve 15 yaşında 21 (%7,4) öğrencinin olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 3.2. Öğrencilerin kardeş sayısı ve ebeveynlerin bazı özelliklerine göre dağılımı

Değişkenler		N	%
Kardeş sayısı	Kardeş yok	13	4,6
	1 kardeş	27	9,5
	2 kardeş	55	19,2
	3 kardeş	57	19,9
	4 kardeş	65	22,7
	5 kardeş	36	12,6
	6 kardeş	18	6,3
	7 ve üzeri kardeş	15	5,2
Anne hayatta mı?	Sağ	284	99,3
	Vefat	2	0,7
Baba hayatta mı?	Sağ	282	98,6
	Vefat	4	1,4
Evinizde kimlerle yaşamaktasınız?	Anne-Baba birlikte	251	87,8
	Anne-Baba ayrı	9	3,1
	Diğer	16	5,6
	Cevap yok	10	3,5
Toplam		286	100,0

Çizelge 3.2.'ye göre, 1 kardeşe sahip 27 öğrenci (%9,5), 2 kardeşe sahip 55 öğrenci (%19,2), 3 kardeşe sahip 57 öğrenci (%19,9), 4 kardeşe sahip 65 öğrenci (%22,7), 5 kardeşe sahip 36 öğrenci (%12,6), 6 kardeşe sahip 18 öğrenci (%6,3), 7 ve üzeri kardeş sahip 15 öğrenci (%5,2) ve kardeşi olmayan 13 (%4,6) öğrenci olduğu belirlenmiştir. Annesi hayatta olanlar 284 (%99,3), hayatta olamayanlar 2 (%0,7)'dir. Babası hayatta olanlar 282 (%98,6), hayatta olamayanlar 4 (%1,4)'tür. Öğrencilerin evde yaşadıkları kişilerin dağılımı ise anne-baba birlikte 251 öğrenci (%87,8), anne-baba ayrı 9 öğrenci (%3,1) ve diğer 16 öğrenci (%5,6), cevap vermeyenler ise 10 öğrenci (%3,5)'dir.

Çizelge 3.3. Ebeveyn eğitim durumu ve mesleklerine göre dağılım

Değişkenler		N	%
Babanızın eğitim durumu nedir?	İlkokul	78	27,3
	Ortaokul	113	39,5
	Lise	87	30,4
	Lisans	4	1,4
	Yüksek lisans	1	0,4
	Doktora	3	1,0
Annenizin eğitim durumu nedir?	İlkokul	117	40,9
	Ortaokul	123	43,0
	Lise	40	14,0
	Lisans	4	1,4
	Doktora	2	0,7
Babanızın mesleği nedir?	Serbest meslek	163	57,0
	Özel sektörde ücretli çalışan	52	18,2
	Çiftçi	28	9,8
	Kamuda ücretli çalışan	11	3,8
	Emekli	2	0,7
	Cevap yok	30	10,5
Annenizin mesleği nedir?	Ev kadını	247	86,4
	Kamuda ücretli çalışan	6	2,1
	Özel sektörde ücretli çalışan	5	1,7
	Serbest meslek	3	1,0
	İşsiz	1	0,4
	Çiftçi	1	0,4
	Cevap yok	23	8,0
Toplam		286	100,0

Öğrencilerin ebeveynlerin eğitim durumu ise babanın eğitim durumu ilkökul 78 (%27,3), ortaokul 113 (%39,5), lise 87 (%30,4), lisans 4 (%1,4), yüksek lisans 1 (%0,4), doktora 3 (%1,0) şeklinde dağılmaktadır. Annenin eğitim durumu ilkökul 117 (%40,9), ortaokul 123 (%43,0), lise 40 (%14,0), lisans 4 (%1,4), doktora 2 (%0,7) şeklinde dağılmaktadır. Babanın mesleği ise kendi hesabına çalışan 163 (%57,0), özel sektörde ücretli çalışan 52 (%18,2), çiftçi 28 (%9,8), kamuda ücretli çalışan 11 (%3,8), emekli 2 (%0,7) ve cevap vermeyen 30 (%10,5) şeklinde dağılmaktadır. Annenin mesleği ise ev kadını 247 (%86,4), kamuda ücretli çalışan 6 (%2,1), özel sektörde ücretli çalışan 5 (%1,7), kendi hesabına çalışan 3 (%1,0), işsiz 1 (%0,4), çiftçi 1 (%0,4) ve cevap vermeyen 23 (%8,0) şeklinde dağılmaktadır.

Çizelge 3.4. Öğrencilerin spor yapma durumları ile beden eğitimi öğretmenin cinsiyetine göre dağılım

Değişkenler		N	%
Okul dışı boş zamanlarınızda egzersiz veya spor yapıyor musunuz?	Evet	176	61,6
	Hayır	105	36,7
	Cevap yok	5	1,7
Bir kulüpte (futbol, voleybol, masatenisi vb.) düzenli olarak spor yapıyor musunuz?	Evet	86	30,1
	Hayır	195	68,2
	Cevap yok	5	1,7
Beden eğitimi öğretmenin cinsiyeti nedir?	Kadın	93	32,5
	Erkek	193	67,5
Toplam		286	100,0

Yukarıdaki çizelge de görüldüğü gibi okuldaki kalan zamanlarını spor etkinlikleri ile geçiren 176 öğrenci (%61,6), spor etkinlikleri ile geçirmeyen 105 öğrenci (%36,7) cevap vermeyen ise 5 öğrenci (%1,7) bulunmaktadır. Bir kulüpte (okullarda açılan egzersiz ve kurslar) program dahilinde spor yapan 86 öğrenci (%30,1), spor yapmayan 195 öğrenci (%68,2) cevap vermeyenler ise 5 öğrenci (%1,7)'dir. Beden eğitimi öğretmeni kadın olan 93 (%32,5), erkek olanlar ise 193 (%67,5)'tür.

Çizelge 3.5. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği tanımlayıcı istatistikleri

Boyut	N	Min	Maks	$\bar{X}$	SS
Bilişsel	286	1,0	5,0	3,97	0,97
Duyuşsal	286	1,0	5,0	3,84	0,92
Genel	286	1,0	5,0	3,91	0,90

Bilişsel, duyuşsal ve genel boyutta toplam 286 anket uygulanmıştır. Min değeri 1 ve max değerleri 5'tir. Ortalaması 3,97 ve standart sapması 0,97'dir. Bütün değerlerin ortalamanın üzerinde olduğu gözlenmektedir.

Çizelge 3.6. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği korelasyon analizi sonuçları

		Bilişsel	Duyuşsal	Genel
Bilişsel	Korelasyon katsayısı	1	0,755**	0,938**
	Sig. (2-tailed)		0,001	0,001
	N	286	286	286
Duyuşsal	Korelasyon katsayısı		1	0,929**
	Sig. (2-tailed)			0,001
	N		286	286
Genel	Korelasyon katsayısı			1
	Sig. (2-tailed)			
	N			286

** p<0,01 * p<0,05

Bilişsel, duyuşsal, genel ölçek boyutları arasındaki ilişki “***” işaretlenen yerlerde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır (p<0,01). Değişkenlerin birbirleri ile pozitif yani aynı yönlü yüksek ve çok yüksek düzeyde bir ilişki içerisinde oldukları bulunmuştur.

Bilişsel ve duyuşsal arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,755$ yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Bilişsel ve genel ölçek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,938$ çok yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Duyuşsal ve genel ölçek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,929$ çok yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

Çizelge 3.7. İlköğretim beden eğitimi dersi tutum ölçeği maddelerinin frekans dağılımı

	Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
Beden eğitimi dersi çok sıkıcı	61,2	20,6	7,8	2,4	8,0
Beden eğitimi dersini sevinçle beklerim	13,3	6,3	6,2	26,6	47,6
Beden eğitimi öğretmenim dersi önemsiz hale getiriyor	53,1	23,8	8,4	5,6	9,1
Beden eğitimi dersi hiç eğlenceli değil	53,5	22,7	9,2	5,9	8,7
Beden eğitimi dersinde yararsız şeyler öğreniyorum	64,3	18,5	4,7	3,8	8,7
Beden eğitimi dersinde yararlı şeyler öğreniyorum	13,6	4,9	5,7	20,6	55,2
Beden eğitimi öğretmenim dersi eğlenceli hale getiriyor	14,7	6,6	10,2	22,7	45,8
Beden eğitimi dersinde önemli şeyler öğreniyorum	11,9	7,7	11,1	30,1	39,2
Beden eğitimi dersinde önemsiz şeyler öğreniyorum	55,2	19,2	9,6	6,6	9,4
Beden eğitimi öğretmenim dersi yararlı hale getiriyor	11,9	7,3	10,5	28,3	42,0
Beden eğitimi öğretmenim dersi yararsız hale getiriyor	59,1	18,5	8,5	5,2	8,7
Beden eğitimi öğretmenim dersi iple çekmemi sağlıyor	18,9	11,9	17,5	16,4	35,3
Beden eğitimi dersi benim için eğlencelidir	12,6	5,9	6,7	26,9	47,9
Beden eğitimi öğretmenim dersi eğlenceli yapamıyor	44,1	17,8	10,5	10,5	17,1
Beden eğitimi öğretmenim dersi önemli hale getiriyor	17,8	6,3	10,9	20,6	44,4

Çizelge 3.8. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Boyut	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	SS	U	Z	p
Bilişsel	Kız	169	4,05	0,96	8364,5	-2,220	0,026*
	Erkek	117	3,85	0,97			
Duyuşsal	Kız	169	3,89	0,94	8875,0	-1,474	0,140
	Erkek	117	3,77	0,88			
Genel	Kız	169	3,97	0,90	8552,5	-1,941	0,052
	Erkek	117	3,81	0,89			

* $p < 0,05$

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde cinsiyet ile beden eğitimi dersine katılım tutumu bilişsel alt boyut ortalamalarında kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Duyuşsal ve genel alt boyut ortalamalarının cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Çizelge 3.9. Öğrencilerin yaş değişkenine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Boyut	Yaş	N	$\bar{X}$	SS	χ^2	P
Bilişsel	10-11 arası	57	3,94	0,92	0,901	0,637
	12-13 arası	142	3,94	1,00		
	14-15 arası	87	4,04	0,94		
Duyuşsal	10-11 arası	57	3,76	0,81	4,213	0,122
	12-13 arası	142	3,79	0,94		
	14-15 arası	87	3,98	0,94		
Genel	10-11 arası	57	3,85	0,82	2,505	0,286
	12-13 arası	142	3,87	0,93		
	14-15 arası	87	4,01	0,89		

Öğrencilerin yaşlara göre analizlerinde istatistiksel anlamda daha anlamlı sonuç elde edebilmek için yaşlarda birleştirme yapılmıştır. Kruskal Wallis testi sonucuna göre bilişsel, duyuşsal ve genel alt boyut ortalamaları ile yaş grupları arasında farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çizelge 3.10. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Boyut	Sınıf	N	$\bar{X}$	SS	χ^2	P
Bilişsel	5. sınıf	19	3,74	1,05	1,079	0,782
	6. sınıf	51	3,96	0,97		
	7. sınıf	74	3,96	0,98		
	8. sınıf	142	4,01	0,95		
Duyuşsal	5. sınıf	19	3,56	0,77	3,584	0,310
	6. sınıf	51	3,83	0,90		
	7. sınıf	74	3,81	0,97		
	8. sınıf	142	3,90	0,91		
Genel	5. sınıf	19	3,66	0,87	2,521	0,472
	6. sınıf	51	3,90	0,90		
	7. sınıf	74	3,89	0,93		
	8. sınıf	142	3,96	0,88		

Çizelge 3.10. incelendiğinde beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin bilişsel, duyuşsal ve genel alt boyut ortalamaları ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar arasında farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Çizelge 3.11. Babanın eğitim düzeyine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Boyut	Babanın eğitim düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	χ^2	P
Bilişsel	İlkokul	78	3,99	0,96	0,416	0,812
	Ortaokul	113	3,91	1,03		
	Lise ve üzeri	95	4,02	0,90		
Duyuşsal	İlkokul	78	3,87	0,93	6,422	0,040*
	Ortaokul	113	3,71	0,89		
	Lise ve üzeri	95	3,97	0,93		
Genel	İlkokul	78	3,94	0,89	3,030	0,220
	Ortaokul	113	3,81	0,91		
	Lise ve üzeri	95	4,00	0,88		

* p<0,05

Babanın mezun olduğu okul düzeyinde 8 tane verinin lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyi olması sebebiyle, istatistiksel anlamda anlamlı sonuç vermek için lise eğitim düzeyi ile birleştirme yapıldı. Kruskal Wallis testi sonucuna göre bilişsel ve genel ortalama kanaatler ile babanın eğitim düzeyi arasında farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Duyuşsal alt boyutu ortalama kanaatler ile babanın eğitim düzeyi arasında farklılık tespit edilmiş ($p<0,05$) ve farkın hangi eğitim düzeyleri arasında olduğunu tespit etmek amacıyla yapılan çoklu karşılaştırma Dunn's test istatistiği sonucuna göre eğitim düzeyi lise ve üzeri olanların ortalamaları, ortaokul mezunu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p=0,039<0,05$).

Çizelge 3.12. Annenin eğitim düzeyine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Boyut	Annenin eğitim düzeyi	N	$\bar{X}$	SS	χ^2	P
Bilişsel	İlkokul	117	4,01	0,97	2,311	0,315
	Ortaokul	123	4,01	0,90		
	Lise ve üzeri	46	3,74	1,11		
Duyuşsal	İlkokul	117	3,94	0,92	3,874	0,144
	Ortaokul	123	3,82	0,87		
	Lise ve üzeri	46	3,63	1,02		
Genel	İlkokul	117	3,98	0,90	2,677	0,262
	Ortaokul	123	3,92	0,83		
	Lise ve üzeri	46	3,69	1,04		

Annenin lisans ve doktora eğitim düzeyinde olan 6 veri istatistiksel anlamda daha anlamlı sonuç elde etmek amacıyla lise eğitim düzeyi ile birleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre bilişsel, duyuşsal ve genel alt boyut ortalamaları ile annenin eğitim düzeyi arasında anlamlı farklılık elde edilmemiştir ($p>0,05$).

Çizelge 3.13. Babanın mesleğine göre ilköğretim beden eğitimi dersine yönelik tutumlarının karşılaştırılması

Boyut	Babanın mesleği	N	$\bar{X}$	SS	χ^2	P
Bilişsel	Özel sektörde ücretli çalışan	52	4,16	0,91	2,349	0,503
	Serbest meslek	163	3,96	0,99		
	Çiftçi	28	4,04	0,82		
	Diğer	13	3,92	1,13		
	Cevap yok	30	3,63	0,98		
Duyuşsal	Özel sektörde ücretli çalışan	52	4,01	0,90	2,129	0,546
	Serbest meslek	163	3,86	0,92		
	Çiftçi	28	4,01	0,70		
	Diğer	13	3,64	1,11		
	Cevap yok	30	3,38	0,93		
Genel	Özel sektörde ücretli çalışan	52	4,09	0,85	2,506	0,474
	Serbest meslek	163	3,91	0,91		
	Çiftçi	28	4,03	0,68		
	Diğer	13	3,79	1,08		
	Cevap yok	30	3,52	0,91		

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde baba mesleğine cevap vermeyen 30 öğrencinin olduğu görülmektedir. Cevap vermeyenlerle kıyaslama yapmak anlamlı olmayacağından cevap vermeyenler analize dahil edilmemiştir. Kamuda ücretli çalışan 11 ve emekli 2 veri olduğundan bu meslekler “diğer” kategorisinde gösterilmiştir. Yapılan analiz sonucunda bilişsel, duyuşsal ve genel alt boyut ortalamaları ile babanın mesleği arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

3.2. Ebeveyn Tutum Ölçeği İle İlgili Bulgular

Çizelge 3.14. Ebeveynlerin cinsiyet, yaş ve çocuk sayısına göre dağılımı

Değişkenler		N	%
Cinsiyet	Kadın	117	58,5
	Erkek	83	41,5
Yaş	24-34 arası	92	46,0
	35-44 arası	62	31,0
	45 ve üzeri	46	23,0
Çocuk sayısı	1 çocuk	49	24,5
	2 çocuk	26	13,0
	3 çocuk	32	16,0
	4 çocuk	18	9,0
	5 ve üzeri	75	37,5
Toplam		200	100,0

Araştırmaya katılan velilerin 117'sinin (%58,5) kadın, 83'ünün (%41,5) erkek olduğu; yaşları 24-34 arası olan velilerin 92 (%46,0), 35-44 arası olan 62 (%31,0), 45 ve üzeri olan 46 veli (%23,0) olduğu belirlenmiştir. Velilerin çocuk sayısına göre dağılımlarına bakıldığında 1 çocuğu olan 49 (%24,5), 2 çocuğu olan 26 (%13,0), 3 çocuğu olan 32 (%16,0), 4 çocuğu olan 18 (%9,0), 5 ve üzeri çocuğu olan 75 veli (%37,5) olduğu görülmektedir.

Çizelge 3.15. Ebeveynlerin eğitim, meslek ve aylık gelirlerine göre dağılımı

Değişkenler		N	%
Eğitim	İlkokul	52	26,0
	Ortaokul	42	21,0
	Lise	20	10,0
	Lisans ve üzeri	86	43,0
Meslek	Kamuda ücretli çalışan	86	43,0
	Ev kadını	60	30,0
	Serbest meslek	28	14,0
	Çiftçi	15	7,5
	Özel sektörde ücretli çalışan	10	5,0
	Cevap yok	1	0,5
Aylık gelir	1000 TL ve altı	59	29,5
	1001-2000TL	21	10,5
	2001-2500TL	12	6,0
	2501-3000TL	3	1,5
	3001 TL ve üzeri	84	42,0
	Cevap yok	21	10,5

Çizelge incelendiğinde velilerin eğitim durumu dağılımının ilkokul 52 (%26,0), ortaokul 42 (%21,0), lise 20 (%10,0), lisans ve üzeri 86 (%43,0) şeklinde olduğu görülmektedir. Velilerin meslek dağılımına bakıldığında ise kamuda ücretli çalışan 86 (%43,0), ev kadını 60 (%30,0), serbest meslek 28 (%14,0), çiftçi 15 (%7,5), özel sektörde ücretli çalışan 10 (%5,0) ve cevap vermeyen 1 (%0,5) kişi olduğu gözlenmiştir. Gelir düzeyleri ise 1000 TL ve altında 59 (%29,5), 1001-2000TL 21 (%10,5), 2001-2500TL 12 (%6,0), 2501-3000TL 3 (%1,5), 3001 TL ve üzeri 84 (%42,0) ve aylık gelirini belirtmek istemeyen ise 21 veli (%10,5) bulunmaktadır.

Çizelge 3.16. Ebeveyn tutum ölçeği tanımlayıcı istatistikleri

Boyut	N	Min	Maks	Puan	SS
Algısal	200	9	40	33,86	5,98
İşlevsel	200	6	25	19,36	3,67
Destek	200	6	20	15,65	2,81
Önem	200	5	20	16,67	2,76
Genel	200	26	105	85,54	11,75

Algısal boyutta alınan puanın yüksek olması, diğer alt boyutlarda ise puanı düşük olması ebeveynlerin bu derse karşı tutumlarının olumlu olduğu anlamına gelmektedir.

Çizelge 3.17. Ebeveyn tutum ölçeği korelasyon analizi sonuçları

		Algısal	İşlevsel	Destek	Önem	Genel
Algısal	Korelasyon katsayısı	1	0,432**	0,316**	0,577**	0,859**
	Sig. (2-tailed)		0,001	0,001	0,001	0,001
	N	200	200	200	200	200
İşlevsel	Korelasyon katsayısı		1	0,351**	0,589**	0,721**
	Sig. (2-tailed)			0,001	0,001	0,001
	N		200	200	200	200
Destek	Korelasyon katsayısı			1	0,310**	0,570**
	Sig. (2-tailed)				0,001	0,001
	N			200	200	200
Önem	Korelasyon katsayısı				1	0,761**
	Sig. (2-tailed)					0,001
	N				200	200
Genel	Korelasyon katsayısı					1
	Sig. (2-tailed)					
	N					200

** p<0,01 * p<0,05

Algısal, işlevsel, destek, önem ve genel ölçek boyutları arasındaki ilişki “***” işaretlenen yerlerde istatistiksel olarak anlamlı çıkmıştır (p<0,01). Değişkenlerin birbirleri ile pozitif yani aynı yönlü zayıf, orta ve yüksek düzeyde bir ilişki içerisinde oldukları bulunmuştur.

Algısal ve işlevsel arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,432$ zayıf düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Algısal ve destek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,316$ zayıf düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Algısal ve önem arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,577$ orta düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Algısal ve genel ölçek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,859$ yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

İşlevsel ve destek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,351$ zayıf düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. İşlevsel ve önem arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,589$ orta düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. İşlevsel ve genel ölçek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,721$ yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

Destek ve önem arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,310$ zayıf düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur. Destek ve genel ölçek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,570$ orta düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

Önem ve genel ölçek arasındaki Spearman korelasyon katsayısı $r=0,761$ yüksek düzeyde pozitif ilişki olduğu bulunmuştur.

Çizelge 3.18. Ebeveyn tutum ölçeği maddelerin frekans dağılımı

	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
Çocuğumun diğer çocuklarla kaynaşması için en uygun ortam, beden eğitimi dersidir.	32,0	47,0	12,0	6,0	3,0
Çocuğumu, beden eğitimi dersinin önemi konusunda bilgilendiririm.	24,0	45,0	12,5	13,5	5,0
Çocuğumun güven duygusu, beden eğitimi derslerinde daha çok gelişir.	34,0	44,0	15,0	6,0	1,0
Çocuğumu, beden eğitimi dersi aktivitelerine katılması yönünde cesaretlendiririm.	41,0	44,5	9,0	5,0	0,5
Beden eğitimi derslerinin çocuğuma hiçbir yararı yoktur.	2,5	8,5	3,0	36,0	50,0
Çocuğumla beden eğitimi dersi üzerine konuşurum.	13,5	45,5	16,5	15,5	9,0
Beden eğitimi dersi, çocukları yormaktan başka bir işe yaramaz.	2,0	6,5	7,0	31,5	53,0
Çocuğumun beden eğitimi dersi aktivitelerine katılmasından mutluluk duyuyorum.	46,5	45,0	6,5	1,5	0,5
Beden eğitimi dersi, çocuğumu okula daha çok bağlar.	30,5	47,0	16,0	4,0	2,5
Beden eğitimi dersleri, çocuğumun kendisini ifade edebileceği en uygun derstir.	20,0	40,5	19,5	15,5	4,5
Beden eğitimi dersleri bana çok anlamsız geliyor.	1,5	6,0	5,5	43,5	43,5
Bence, beden eğitimi dersi olmasa da olur.	3,0	8,5	6,5	41,0	41,0
Beden eğitimi dersleri çocuğuma ne kazandıracak ki?	2,5	6,5	8,5	40,0	42,5
Beden eğitimi dersini asla küçümsemem.	46,5	46,0	4,5	1,5	1,5
Beden eğitimi derslerinin, boşa geçirilmiş zaman olduğunu düşünüyorum.	3,5	5,5	9,0	35,0	47,0
Beden eğitimi dersi, en az diğer dersler kadar önemlidir.	35,5	46,0	11,5	4,5	2,5
Elimde olsa çocuğumun beden eğitimi derslerine girmesini engellerim.	1,5	4,0	5,0	33,5	56,0
Çocuğumun okulda, kendini özgür hissedeceği en uygun ortam beden eğitimi dersleridir.	27,0	41,0	18,0	11,0	3,0
Çocuğumun beden eğitimi dersi ile ilgili ihtiyaçları, benim için önemlidir.	33,5	52,5	8,5	4,0	1,5
Beden eğitimi dersleri saçmalıktan başka bir şey değil.	1,5	3,5	6,0	33,5	55,5
Beden eğitimi dersini diğer derslerden ayrı tutmam.	39,5	45,5	7,0	4,0	4,0

Çizelge 3.19. Ebeveynlerin çocuklarına ilişkin cinsiyet, sınıf ve akademik başarı bilgilerine göre dağılımı

Değişkenler		N	%
Çocuğunuzun cinsiyeti nedir?	Kız	104	52,0
	Erkek	78	39,0
	Cevap yok	18	9,0
Çocuğunuzun okuduğu sınıf seviyesi nedir?	5. sınıf	66	33,0
	6. sınıf	30	15,0
	7. sınıf	43	21,5
	8. sınıf	40	20,0
	Cevap yok	21	10,5
Çocuğunuzun akademik başarısını nasıl algılıyorsunuz?	Düşük	12	6,0
	Orta	67	33,5
	Yüksek	104	52,0
	Cevap yok	17	8,5
Toplam		200	100,0

Çizelge incelendiğinde ebeveynlerin 104'ünün (%52,0) kız çocuğa, 78'inin (%39,0) erkek çocuğa sahip oldukları ve 18'inin (%9,0) cevap vermediği görülmektedir. Çocuklarının okuduğu sınıf seviye dağılımının 5. sınıf için 66 (%33,0) , 6. sınıf için 30 (%15,0), 7. sınıf için 43 (%21,5), 8. sınıf için 40 (%20,0) ve cevap vermeyen 21 (%10,5) velinin olduğu görülmektedir. Çocuklarının akademik başarısını düşük düzeyde bulan 12 veli (%6,0), orta düzeyde bulan 67 veli (%33,5), yüksek düzeyde bulan 104 veli (%52,0) ve cevap vermeyen 17 veli (%8,5) bulunmaktadır.

Çizelge 3.20. Ebeveynlerin spor yapma, spor haberlerini takip etme ve çocuklarının spor yapmasını destekleme ile ilgili dağılımları

Değişkenler		N	%
Spor yapıyor musunuz?	Evet	79	39,5
	Hayır	118	59,0
	Cevap yok	3	1,5
Sporla ilgili haberleri takip ediyor musunuz?	Evet	88	44,0
	Hayır	109	54,5
	Cevap yok	3	1,5
Çocuğunuzun spor yapmasını destekliyor musunuz?	Evet	171	85,5
	Hayır	20	10,0
	Cevap yok	9	4,5
Toplam		200	100,0

Yukarda ki çizelgeye göre spor yapan veliler 79 (%39,5), spor yapmayanlar 118 (%59,0) ve cevap vermeyenler ise 3 (%1,5) olarak görülmektedir. Velilerin spor haberlerini takip etme durumlarına göre dağılımları ise, spor haberlerini takip edenler 88 (%44,0), sporla ilgili haberleri takip etmeyenler 109 (%54,5) cevap vermeyenler ise 3 (%1,5)'dür. 171 (%85,5) veli çocuklarının spor yapmasını desteklerken, 20 veli (%10,0) çocuklarının spor yapmasını desteklemediğini belirtmiş, 9 velide (%4,5) bu soruya cevap vermemiştir.

Çizelge 3.21. Ebeveynlerin cinsiyet değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Cinsiyet	N	Puan	SS	U	Z	p
Algısal	Kadın	117	33,88	5,85	4736,0	-0,299	0,765
	Erkek	83	33,83	6,21			
İşlevsel	Kadın	117	19,47	3,59	4630,0	-0,562	0,574
	Erkek	83	19,20	3,78			
Destek	Kadın	117	15,70	2,82	4773,0	-0,206	0,837
	Erkek	83	15,57	2,81			
Önem	Kadın	117	16,59	2,82	4588,0	-0,671	0,502
	Erkek	83	16,78	2,69			
Genel	Kadın	117	85,64	11,64	4817,5	-0,094	0,925
	Erkek	83	85,39	11,97			

Mann-Whitney U test istatistiği sonucuna göre ebeveynlerin cinsiyeti ile çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumlarının alt boyut puanları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir ($p>0,05$).

Çizelge 3.22. Ebeveynlerin yaş değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Yaş	N	Puan	SS	χ^2	P
Algısal	24-34 arası	92	34,04	5,60	0,980	0,613
	35-44 arası	62	34,39	5,58		
	45 ve üzeri	46	32,78	7,15		
İşlevsel	24-34 arası	92	19,05	3,51	1,685	0,431
	35-44 arası	62	19,53	3,34		
	45 ve üzeri	46	19,74	4,37		
Destek	24-34 arası	92	16,12	2,70	5,988	0,051
	35-44 arası	62	15,42	2,85		
	45 ve üzeri	46	15,00	2,86		
Önem	24-34 arası	92	16,51	2,73	1,196	0,550
	35-44 arası	62	16,92	2,49		
	45 ve üzeri	46	16,65	3,17		
Genel	24-34 arası	92	85,73	12,06	0,161	0,923
	35-44 arası	62	86,26	9,66		
	45 ve üzeri	46	84,17	13,68		

* p<0,05

Çizelge 3.22 incelendiğinde ebeveynlerin yaşları ile ebeveyn tutum ölçeği alt boyutlarından algısal, işlevsel, destek, önem ve genel tutum puanları arasında anlamlı fark olmadığı görülmektedir (p>0,05).

Çizelge 3.23. Aylık gelir düzeyi değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Aylık Gelir	N	Puan	SS	χ^2	P
Algısal	1000 TL ve altı	59	31,62	6,44	0,245	0,885
	1001-3000TL	36	33,95	5,56		
	3001 TL ve üzeri	84	34,50	5,97		
	Cevap yok	21	34,08	6,14		
İşlevsel	1000 TL ve altı	59	20,73	3,16	13,475	0,001*
	1001-3000TL	36	18,83	4,11		
	3001 TL ve üzeri	84	18,52	3,42		
	Cevap yok	21	19,76	4,19		
Destek	1000 TL ve altı	59	14,83	2,86	9,041	0,011*
	1001-3000TL	36	15,44	3,25		
	3001 TL ve üzeri	84	16,29	2,43		
	Cevap yok	21	15,71	2,85		
Önem	1000 TL ve altı	59	17,05	2,92	3,637	0,162
	1001-3000TL	36	16,56	2,86		
	3001 TL ve üzeri	84	16,43	2,55		
	Cevap yok	21	16,76	3,02		
Genel	1000 TL ve altı	59	86,56	10,37	0,433	0,806
	1001-3000TL	36	85,33	13,12		
	3001 TL ve üzeri	84	85,32	12,36		
	Cevap yok	21	83,86	10,98		

* p<0,05

Yukarda ki çizelge incelendiğinde aylık gelir düzeyine cevap vermeyen 21 veli olduğu görülmekte ve cevap vermeyenlerle kıyaslama yapmak anlamlı olmayacağından analize dahil edilmemiştir. İstatistiksel olarak daha anlamlı sonuç

elde etmek için aylık gelir düzeyi 1001TL ve 2000TL arasında olan 21 kişi, 2001TL ile 2500TL arasında olan 12 kişi ve 2501TL ile 3000TL olan 3 kişi 1001TL-3000TL aralığında birleştirildi. Kruskal Wallis testi sonucuna göre algısal, önem ve genel tutum puanları ile aylık gelir düzeyi arasında farklılık bulunamamıştır ($p>0,05$).

İşlevsel ve destek alt boyut tutum puanları ile aylık gelir düzeyi arasında anlamlı fark elde edilmiştir ($p<0,05$) ve bu farkın hangi gelir düzeyleri arasında olduğunu bulmak için yapılan çoklu karşılaştırma sonucunda işlevsel boyut için 1000 TL ve altında olanların tutum puanı, 3001 TL ve üzerinde geliri olanlara göre daha yüksek olduğu görülmüştür ($p=0,001<0,05$). Destek alt boyutunda ise aylık gelir düzeyi 3001 TL ve üzerinde olanların puanı, 1000 TL ve altında geliri olanlara göre daha yüksek tespit edilmiştir ($p=0,008<0,05$).

Çizelge 3.24. Ebeveynlerin çocuk sayısı değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Çocuk sayısı	N	Puan	SS	χ^2	P
Algısal	1-2 çocuk	75	35,09	5,34	5,081	0,079
	3-4 çocuk	50	33,48	6,01		
	5 ve üzeri	75	32,88	6,42		
İşlevsel	1-2 çocuk	75	19,04	3,36	1,397	0,497
	3-4 çocuk	50	19,36	3,65		
	5 ve üzeri	75	19,68	3,98		
Destek	1-2 çocuk	75	16,35	2,63	10,092	0,006*
	3-4 çocuk	50	15,64	2,64		
	5 ve üzeri	75	14,95	2,94		
Önem	1-2 çocuk	75	16,84	2,47	0,510	0,775
	3-4 çocuk	50	16,88	2,59		
	5 ve üzeri	75	16,36	3,13		
Genel	1-2 çocuk	75	87,32	11,63	3,033	0,219
	3-4 çocuk	50	85,36	10,65		
	5 ve üzeri	75	83,87	12,45		

* $p<0,05$

Ebeveynlerin çocuk sayısına göre tutum analizinde daha anlamlı sonuçlar elde etmek için çocuk sayısı 1 olan 49 veli ile çocuk sayısı 2 olan 26 veli sayısı birleştirilmiştir. Çocuk sayısı 3 olan 32 veli ile çocuk sayısı 4 olan 18 veli sayısı birleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucuna göre algısal, işlevsel, önem ve genel tutum puanları ile çocuk sayısı arasında farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$).

Destek alt boyut tutum puanları ile çocuk sayısı arasında anlamlı fark tespit edilmiş ($p<0,05$) ve yapılan çoklu karşılaştırma sonucunda 1-2 çocuk sahibi olanların puanı, 5 ve üzeri çocuğu olanlara göre daha yüksek bulunmuştur ($p=0,005<0,05$).

Çizelge 3.25. Ebeveynlerin spor yapma/yapmama durumuna göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Spor yapıyor musunuz?	N	Puan	SS	U	Z	P
Algısal	Evet	79	33,61	6,24	4583,5	-0,199	0,842
	Hayır	118	34,01	5,80			
	Cevap yok	3	34,67	8,39			
İşlevsel	Evet	79	19,56	3,35	4516,5	-0,370	0,711
	Hayır	118	19,19	3,83			
	Cevap yok	3	20,67	5,77			
Destek	Evet	79	16,53	2,35	3255,0	-3,609	0,001*
	Hayır	118	15,00	2,94			
	Cevap yok	3	17,67	1,53			
Önem	Evet	79	17,00	2,41	4281,5	-0,980	0,327
	Hayır	118	16,45	2,97			
	Cevap yok	3	16,67	2,89			
Genel	Evet	79	86,70	10,81	4366,0	-0,753	0,452
	Hayır	118	84,65	12,24			
	Cevap yok	3	89,67	17,39			

* $p<0,05$

Yukarıdaki çizelge incelendiğinde cevap vermeyenler analize dahil edilmeden yapılan Mann-Whitney U test istatistiği sonucunda algısal, işlevsel, önem ve genel tutum puanları ile ebeveynlerin spor yapma durumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Destek alt boyutu için spor yapan ebeveynlerin tutum puanı, spor yapmayan ebeveynlere göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür ($p<0,05$).

Çizelge 3.26. Ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme durumuna göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Sporla ilgili haberleri takip ediyor musunuz?	N	Puan	SS	U	Z	P
Algısal	Evet	88	33,89	6,30	4669,5	-0,321	0,748
	Hayır	109	34,03	5,70			
	Cevap yok	3	27,00	2,65			
İşlevsel	Evet	88	19,40	3,76	4766,0	-0,076	0,940
	Hayır	109	19,43	3,57			
	Cevap yok	3	15,67	3,79			
Destek	Evet	88	16,27	2,55	3718,5	-2,727	0,006*
	Hayır	109	15,12	2,94			
	Cevap yok	3	16,33	1,53			
Önem	Evet	88	16,89	2,36	4665,0	-0,334	0,739
	Hayır	109	16,56	3,06			
	Cevap yok	3	14,33	0,58			
Genel	Evet	88	86,44	11,24	4569,5	-0,570	0,569
	Hayır	109	85,14	12,15			
	Cevap yok	3	73,33	2,89			

* $p<0,05$

Spor haberlerini takip etme durumuna cevap vermeyen 3 veli bulunmaktadır. Cevap vermeyenlerle kıyaslama yapmak anlamlı olmayacağından cevap vermeyenler analize dahil edilmemiştir. Yapılan analiz sonucuna göre algısal, işlevsel, önem ve genel tutum puanları ile ebeveynlerin spor yapma durumları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır ($p>0,05$). Destek alt boyutu için spor haberlerini takip eden

ebeveynlerin tutum puanı, spor haberlerini takip etmeyen ebeveynlere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ($p<0,05$).

Çizelge 3.27. Ebeveynin gözünde çocuğun akademik başarı seviyesi değişkenine göre çocuklarının beden eğitimi dersine katılım tutumları

Boyut	Çocuğun akademik başarı	N	Puan	SS	χ^2	P
Algısal	Düşük	12	34,33	6,17	5,025	0,081
	Orta	67	32,51	6,33		
	Yüksek	104	34,37	5,92		
	Cevap yok	17	35,76	3,80		
İşlevsel	Düşük	12	19,75	2,86	2,940	0,230
	Orta	67	18,82	3,50		
	Yüksek	104	19,62	3,99		
	Cevap yok	17	19,65	2,60		
Destek	Düşük	12	14,92	2,39	2,004	0,367
	Orta	67	15,52	2,67		
	Yüksek	104	15,73	2,92		
	Cevap yok	17	16,12	3,04		
Önem	Düşük	12	17,58	1,56	4,045	0,132
	Orta	67	16,09	2,92		
	Yüksek	104	16,77	2,79		
	Cevap yok	17	17,71	2,17		
Genel	Düşük	12	86,58	9,26	6,386	0,041*
	Orta	67	82,94	10,56		
	Yüksek	104	86,48	12,88		
	Cevap yok	17	89,24	9,02		

* $p<0,05$

Ebeveynlerin çocuğun akademik başarı hakkında cevap vermeyen 17 veli bulunmaktadır. Cevap vermeyenlerle kıyaslama yapmak anlamlı olmayacağından

cevap vermeyenler analize dahil edilmemiştir. Yapılan analiz sonucuna göre algısal, işlevsel, destek ve önem tutum puanları ile çocuğun akademik başarı seviyesi arasında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0,05$). Genel tutum boyutu için ebeveyn gözünden başarı seviyesi yüksek olan çocukların tutum puanı, başarı seviyesi orta düzeyde olan çocukların tutum puanına göre daha yüksek bulunmuştur ($p=0,036<0,05$).

4. TARTIŞMA

Bu araştırmada ortaokulda öğrenim gören öğrencilerin ve ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine yönelik tutumları incelenmiştir.

Araştırmaya 169 kız (%59,1) ve 117 erkek (%40,9) toplamda 286 öğrenci ile 117 kadın (%58,5) ve 83 erkek (%41,5) olmak üzere toplamda 200 ebeveyn katılmıştır.

Araştırmada ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine karşı olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. Öğrencilerin olumlu maddelere yüksek puan verirken, olumsuz maddelere düşük puanlar verdikleri tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde Kangalgil ve ark (2004) tarafından yapılan bir araştırmada spor aktivitelerine katılan çocukların, katılmayanlara göre beden eğitimine katılımında olumlu yönde tutumlarının olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Alparşan (2008) tarafından yapılan bir araştırmaya göre de herhangi bir branştan lisansı olan öğrencilerin lisansı olmayan öğrencilere göre beden eğitimi ve spor dersine karşı daha olumlu tutum sergiledikleri görülmektedir. Benzer bir sonuçta ilköğretim öğrencilerinin beden eğitimi ve spora karşı tutum durumlarını değerlendiren Hünük (2006) Ankara ilinde yaptığı çalışmada bulunan ve düzenli bir şekilde spor yapabilen öğrencilerin puanları, spor yapamayan öğrencilerden yüksek olduğu bildirilmiştir.

Araştırmamızda öğrencilerin cinsiyetine göre beden eğitimi dersi tutum ölçeği kıyaslandığında duyuşsal ve genel boyut puanlarında fark bulunmazken bilişsel alt boyut ortalamalarında kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir.

Bu konu ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde bizim bulgularımızı desteklemeyen farklı sonuçların olduğu görülmektedir. Örneğin Yılmaz (2016) Kırıkkale il merkezinde bulunan lise öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere katılımlarına yönelik ebeveyn tutum ve görüşlerini incelediği çalışmasında; kişisel gelişim, akademik algı ve sosyal destek alt boyutlarından alınan puanların cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediğini belirtmiştir.

Araştırmamızın değişkenlerinden olan öğrencilerinin yaşı ile beden eğitimi dersine katılıma ait tutumları incelendiğinde öğrencilerin yaş aralıkları ile tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Yaş değişkeni ile beden eğitimi ve spor tutumu arasında anlamlı ilişki bulan Akandere ve ark (2010) Konya ilinde lise düzeyi öğrencilerinden yaşları 14 ve 16 olan çocukların beden eğitimi dersine ve spora katılımlarına ait tutumlarının 17 ve 19 yaşlarındaki katılımcılara göre daha anlamlı bulmuşlardır. Yapılan bir araştırmada da Akandere ve ark (2010) yapmış olduğu çalışmaya benzer şekilde yaşları küçük çocukların, yaşları büyük olanlara göre nispeten daha olumlu tutumlar sergilediği tespit edilmiştir (Wersch 1992). Her iki çalışmada da dikkat çeken bir nokta öğrencilerin yaşı ilerledikçe tutum düzeyinin düşmesidir. Bizim çalışmamıza katılan öğrencilerin yaşları değerlendirildiğinde 10 yaşında 16 (%5,6) , 11 yaşında 41 (%14,3), 12 yaşında 59 (%20,6), 13 yaşında 83 (%29,0), 14 yaşında 66 (%23,1) ve 15 yaşında 21 (%7,4) öğrencinin olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin yaşlara göre analizlerinde istatistiksel açıdan daha anlamlı sonuç elde edebilmek için 10-11, 12-13, 14-15 yaşları birleştirilmiştir. Analiz sonucunda elde ettiğimiz bulgu anlamlı sonuç vermese de ortalamalar incelendiğinde yaş arttıkça tutum puanlarının da arttığı görülmüştür. Bunun sebebi olarak öğrencilerin yaşı arttıkça kendisine daha çok bağımsız zaman ayırabilmesi olarak açıklanabilir. Ayrıca daha iyi bir lise kazanmak için çalışan çocukların stresini atmak için daha çok sportif etkinliklere yönelme tutumu sergiledikleri düşünülmektedir.

Yaldız ve Özbek (2018) Ankara ilinde yaptıkları çalışmada öğrencilerin sınıfları büyüdükçe, beden eğitimi ve spor derslerine ait tutumlarının azaldığını tespit etmişlerdir. Benzer bir sonuçta Güllü (2007)'nın yaptığı bir çalışmada bulunmuştur. Güllü (2007) Malatya il merkezinde bulunan lisede öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine ait tutumlarının sınıf düzeyine göre anlamlı derecede farklılaştığını tespit etmiştir. Yapılan başka bir çalışmada ise Ankara ilçe merkezlerinde bulunan 6. sınıf öğrencilerinin tutum puan ortalamaları, 7. sınıflara göre, 7. sınıf öğrencilerinin tutum puan ortalamaları ise 8. sınıflara göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bulgular neticesinde, öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe, beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının azaldığı rapor edilmiştir (Hünük 2006). Bizim çalışmamızda ise beden eğitimi dersi tutum ölçeğinin bilişsel, duyuşsal ve genel ortalama kanaatleri ile öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar

arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Fakat tutum ölçeği puan ortalamaları incelendiğinde sınıf düzeyi yükseldikçe ortalamaların da yaş değişkeninde olduğu gibi arttığı görülmektedir.

Çalışmamızdaki öğrencilerin annelerinin eğitim durumuna bakıldığında %83,9'unun ilkokul ve ortaokul mezunu olduğu %16,1'inin de lise ve üzeri olduğu görülmektedir. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyine bakıldığında ise %66,7'sinin ilkokul ve ortaokul mezunu %33,2'sinin de lise ve üzeri derecelerden mezun olduğu görülmektedir. Babaların annelere göre eğitim seviyesi daha yüksek olsa da genel olarak ebeveynlerin eğitim seviyesinin kırsal bölgede yaşamalarından ve bu bölgelerin sosyal ve kültürel şartlarından dolayı düşük olduğu söylenebilir. Anne eğitim düzeyi ile öğrencilerin bu derse katılımlarına ait bilişsel, duyuşsal ve genel tutum ortalamaları arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir. Öğrencilerin babaların eğitim düzeyi ile beden eğitimi dersi ve spor katılımına ait tutumlarına bakıldığında bilişsel ve genel alt boyut ortalamaları ile babanın eğitim düzeyi arasında farklılık bulunamazken, eğitim düzeyi lise ve üzeri olan babaların duyuşsal alt boyut ortalamaları, ortaokul ve altı tahsili olanlara göre daha yüksek olduğu elde edilmiştir.

Benzer konularda yapılan araştırmalar incelendiğinde ise; Anderson ve ark (2003) annenin eğitim düzeyi ile ortaokul öğrencilerinin ders dışı etkinliklere katılımı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu bulmuşlardır. Başka bir çalışmada ise Holoğlu (2006) Bursa, Kocaeli, Bingöl, Sivas illerinde bulunan ortaokulda öğrenim gören kızların tutumlarını ölçen puanların, ebeveynlerin eğitim düzeylerine göre anlamlılık gösterdiği sonucuna ulaşmıştır. Masia ve ark (2013) 11-15 yaş aralığındaki çocuklar ile Çağlayan ve ark (2004) 12-15 yaş aralığındaki çocuklar üzerinde yapmış oldukları çalışmalarında benzer şekilde eğitim düzeyi yüksek ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi ve spora katılımını destekledikleri ve ebeveynlerin çocukları ile birlikte bu etkinliklere katıldığı belirtilmektedir. Yapılan başka bir araştırmada da öğrenim durumu lise ve üniversite olan ebeveynlerin ilkokul ve ortaokul mezunu olan ebeveynlere göre çocukların beden eğitimi ve spora karşı katılımını daha çok destekledikleri bildirilmiştir (Sarı 2012). Öğrenim düzeyi yüksek

ebeveynlerin çocuklarının sportif etkinliklere katılımı konusunda daha bilinçli olduğu görülmektedir.

Çalışmamızda ortaokul öğrencilerinin anne mesleklerinde %86,4'ü ev kadını olarak işaretlenmiştir. Bu durum güvenli bir sonuç vermeyeceği için diğer mesleklerle ilgili bir kıyaslama yapılamamıştır. Ortaokul öğrencilerinin baba mesleklerinde ise serbest meslek ile uğraşan kesimin büyük çoğunluğu (%57,0) temsil ettiği görülmüştür. Analiz sonucuna göre ise bilişsel, duyuşsal ve genel ortalama puanları ile babanın mesleği arasında farklılık bulunamamıştır. Bu verilere benzer olarak Öncü (2007)'nın Mersin il merkezinde yaptığı çalışmada ebeveynlerin mesleklerine göre beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını tespit etmiştir. Başka bir çalışmada da annesi bir işte çalışan ile annesi çalışmayan ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi dersine katılımı arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı belirtilmiştir (Güllü 2007). Benzer konuda yapılan bir başka çalışmada ise ebeveynlerin mesleğiyle öğrencilerin beden eğitimi dersi ve spora katılımına ait tutumları arasında anlamlı fark olmadığı belirtilmiştir (Özyalvaç 2010).

Çalışmamızda ebeveynlerin cinsiyeti ve yaşları ile beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bulunan bu verilere paralel olarak Gürbüz (2011)'ün Muğla ilinde yaptığı çalışmada da ebeveyn yaşının öğrencilerin beden eğitimi derslerine karşı tutumlarını etkilemediği tespit edilmiştir. Benzer bir sonuçta Doğan (2011)'in Niğde ilinde yaptığı çalışmada bulunmuş ve ebeveyn yaş gruplarının beden eğitimi derslerine yönelik tutum düzeyleri arasında anlamlı farklılığın olmadığı saptanmıştır.

Ebeveynlerin aylık gelir düzeyi ve öğrencilerin bu derse katılımına ait tutumları değerlendirildiğinde algısal, önem ve genel tutum puanları ile aylık gelir düzeyi arasında farklılık bulunamazken; işlevsel ve destek alt boyut tutum puanları ile aylık gelir düzeyi arasında fark tespit edilmiştir. Gürbüz (2011)'de Muğla ilinde yaptığı çalışmada katılımcıların ailelerinin aylık gelir durumları ile beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları arasında anlamlı bir fark olmadığını belirtmişlerdir. Buradan da öğrencinin aile gelir düzeyi beden eğitimi ve spora ilişkin tutumlarda

belirleyici olmadığı sonucu çıkarılabilir. Bu bulgulara ters bir sonuç elde eden Kızılkaya (2009) ise Adana-Kozan ilçesinde yaptığı ebeveynlerin gelir durumunun çocukların beden eğitimi ve spora katılımı ve bakış açılarını yönlendirmede etkili bir faktör olduğunu belirtmektedir. Tural (2011)'da benzer şekilde ebeveynlerin mesleki durumları ile beden eğitimi dersine katılıma yönelik tutumlar arasında anlamlı bir ilişki bulmuştur. Gelir düzeyi yüksek meslek sahibi ebeveynlerin çocuklarını spor aktivitelerine katılmasında daha olumlu tutumlar göstermektedir.

Ebeveynlerin %85,5'i çocuklarının spor yapmasını desteklediğini, %10,0'u çocuklarının spor yapmasını desteklemediğini belirtmiştir, %4,5'i ise bu soruya cevap vermemiştir. Çocuklarının spor yapmasını destekleyen ebeveynlerin oranı oldukça yüksek bulunmuştur. Ortaokul öğrencilerin ebeveynlerin beden eğitimi derslerine ait tutumlarına bakıldığında genelde olumlu tutumlar sergilendiği görülmüştür. Bu bulgu neticesinde ebeveynlerin, çocuklarının spor faaliyetlerine ve beden eğitimi dersine katılımını desteklediğini söyleyebiliriz. Bizim araştırma bulgularımıza paralel olarak yapılan bir çalışmada da ebeveynlerin, çocuklarını beden eğitimi derslerine katılması yönünde tutumlarının yüksek olduğu belirtilmiştir (Öncü 2007). Benzer sonuçlar Yılmaz (2016)'ın ve Cantekin (2014)'in yaptığı çalışmalarda da görülmektedir.

Çalışmamızda ebeveynlerin %39,5'inin spor yaptığı %59'unun ise düzenli olarak spor yapmadığı görülmektedir. Ebeveynlerin sporla ilgili haberleri takip etme ve spor yapma durumuna göre algısal, işlevsel, önem ve genel tutum puanları arasında fark bulunamazken; spor haberlerini takip eden ve spor yapan ebeveynlerin destek alt boyut puanı, spor haberlerini takip etmeyen ve spor yapmayanlara göre anlamlı derecede yüksek olduğu görülmüştür. Yapılan bir çalışmada da benzer sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmada Kocaeli ilinde bulunan ebeveynlerin spor yapma oranının çok düşük olduğu bulunmuş buna rağmen çocuklarının spor yapmasını büyük oranda destekledikleri rapor edilmiştir (Aslan 2002). İnsan sağlığı için spor faaliyetlerinin önemi yadsınamaz bir gerçektir. Bunun için aileler bilinçlendirilmeli ve spor faaliyetlerine katılımı arttırılmalıdır. Sporla ilgili programları izlemenin ve yazılı basını takip etmenin bireyin spora karşı olumlu yönde bir tutum sergilemelerinin bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir (Öncü 2007). Bu düşüncüyü Yıldız (2013)'ın yaptığı araştırma bulguları da

desteklemektedir. Ebeveynlerin spor programlarını takip etmesinin çocuklarının beden eğitimi derslerine ve spora katılım konusunda olumlu tutum sergilemelerine neden olduğunu vurgulamıştır.

Çalışmamızda ebeveynlerin çocuk sayısına göre algısal, işlevsel, önem ve genel tutum puanları arasında fark bulunamazken; 1-2 çocuk sahibi olan velilerin destek alt boyut puanı, 5 ve üzeri çocuğu olanlara göre daha yüksek tespit edilmiştir. Bizim bulgumuz ile ters orantılı olarak Güllü (2007) ise ortaokul öğrencilerinin beden eğitimi derslerine katılımlarıyla, öğrencilerin kardeş sayıları arasında anlamlı fark olmadığını belirtmiştir.

Ebeveynlerin gözünde çocuğun akademik başarı durumuna göre algısal, işlevsel, destek ve önem tutum puanları arasında fark bulunamazken; başarısı yüksek olan çocukların genel tutum puanı, başarısı orta düzeyde olan çocuklardan yüksek tespit edilmiştir. Bu bulguya bakarak veliler çocuklarının akademik olarak başarılı olduğunu düşünüyorsa, bunun beden eğitimi dersine katılımına karşı olumlu tutum sergiledikleri yönünde değerlendirilebileceğini söylenebilir.

Şeker ve ark (2004) tarafından yapılan bir araştırmada ise öğrencilerin başarı düzeyleri ile anne-babaların öğrenim durumları arasında bir ilişkinin olmadığı saptamıştır.

Araştırma sonucunda; eğitim düzeyi yüksek, spor haberlerini takip eden, spor yapan ve çocuk sayısı az olan ebeveynlerin, çocuklarının beden eğitimi dersine ve spora katılımlarını daha çok destekledikleri ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre bilişsel boyutta spora katılım tutumlarının daha iyi olduğu gözlenmiştir. Sonuç olarak kırsal kesimde yaşayan eğitim düzeyi yüksek ve spor bilincine sahip olan ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi dersi ve spora katılım konusunda daha olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir.

5. SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Bu araştırma Şanlıurfa ilinin Halfeti ilçesinde öğrenim gören öğrenci ve ana-babalarının beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlar arasındaki farklılığı incelemek amacıyla yapılmıştır.

Öğrenciler ile ilgili sonuçlar:

1. Öğrenci cinsiyetleri ile beden eğitimi dersine katılıma yönelik tutumlardan bilişsel alt boyut ortalamaları arasında fark bulunurken duyuşsal ve genel boyut ortalamalarının cinsiyete göre farklılık göstermediği tespit edildi. Kızların bilişsel alt boyut ortalamaları erkeklerden anlamlı derecede yüksek bulundu.
2. Bilişsel, duyuşsal ve genel ortalama kanaatler ile öğrencilerin yaş grupları ve öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflar arasında fark olmadığı tespit edildi.
3. Bilişsel ve genel ortalama kanaatler ile babanın eğitim düzeyi arasında fark bulunmazken eğitim düzeyi lise ve üzeri olan babaların duyuşsal alt boyut ortalaması ortaokul tahsili olan babalara göre anlamlı derecede yüksek tespit edildi.
4. Bilişsel, duyuşsal ve genel ortalama kanaatler ile öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyi arasında fark bulunamadı.
5. Bilişsel, duyuşsal ve genel ortalama kanaatler ile öğrencilerin babalarının mesleği arasında anlamlı fark belirlenemedi.

Ebeveynler ile ilgili sonuçlar:

1. Ebeveynlerin cinsiyeti ile çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutum puanları arasında anlamlı fark bulunamadı.
2. Ebeveynlerin yaşları ile çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutum puanları arasında anlamlı fark tespit edilemedi.

3. Algısal, önem ve genel tutum puanlarıyla gelir düzeyleri arasında farklılık görülemedi. Tutum ölçeğinin işlevsel ve destek alt boyut puanlarıyla aylık gelir düzeyleri arasında anlamlı fark tespit edildi. İşlevsel alt boyut için aylık gelir düzeyi 1000 TL ve altında olanların tutum puanı, 3001 TL ve üzerinde geliri olanlara göre daha yüksek bulunurken, destek alt boyutu için aylık gelir düzeyi 3001 TL ve üzerinde olanların tutum puanı, 1000 TL ve altında gelire sahip olanlara göre daha yüksek bulundu.
4. Tutum ölçeğinin algısal, işlevsel, önem ve genel alt boyut puanlarıyla ana-babaların çocuk sayıları arasında fark belirlenemezken, 1-2 çocuk sahibi olan velilerin destek puanı beş ve üzeri çocuğa sahip olan velilerden anlamlı derecede yüksek tespit edildi.
5. Tutum ölçeğinin algısal, işlevsel, önem ve genel alt boyut puanları ile ebeveynlerin spor yapma durumları arasında fark yokken; spor yapan ebeveynlerin destek tutum puanı, spor yapmayan ebeveynlere göre anlamlı derecede yüksek bulundu.
6. Algısal, işlevsel, önem ve genel tutum puanları ile ebeveynlerin spor haberlerini takip durumları arasında fark bulunamazken, spor haberlerini takip eden ebeveynlerin destek tutum puanı, spor haberlerini takip etmeyen ebeveynlere göre yüksek bulundu.
7. Algısal, işlevsel, destek ve önem tutum puanları ile çocuğun akademik başarısı arasında anlamlı fark olmadığı tespit edildi. Ebeveyn gözünde başarısı yüksek olan çocukların genel tutum puanı, başarısı orta düzeyde olan çocuklara göre anlamlı derecede yüksek bulundu.

5.2. Öneriler

Bu çalışmada ortaokulda öğrenim gören öğrenci ve ebeveynlerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumları araştırılmış olup ilerleyen zamanlarda bu konu ile ilgili çalışma yapmak isteyen araştırmacılara yardımcı olmak amacıyla ulaşılan sonuçlara göre bazı önerilere yer verilmiştir.

1. Bu çalışma Şanlıurfa ilinin Halfeti İlçesinde olan milli eğitime bağlı ortaokullarda öğrenimine devam eden öğrenciler ve velileri ile sınırlı kalmıştır. Kırsal kesim ile ilgili daha anlamlı sonuçlara ulaşabilmek için farklı il ve ilçelerde öğrenim gören öğrenci ve velilerinin katılımı ile örneklem grubu genişletilebilir.
2. Çalışma liselerde öğrenci ve velilerine, ilkokullarda ise sadece velilere uygulanarak elde edilen sonuçlar karşılaştırılabilir.
3. Sosyo-ekonomik ve kültür düzeyleri farklı olan il ve ilçelerde ikamet eden öğrenci ve velilerinin tutumları karşılaştırılabilir.
4. Beden eğitimi dersi ve spora katılım konusunda gerek aile gerekse öğrencilerin olumlu tutum sergileyebilmesi açısından önemli olduğu düşünülen aşağıda detayları ile belirtilen uygulamaların yapılması önerilmektedir.
 - Okullarda beden eğitimi ders saatleri arttırılmalıdır.
 - Beden eğitimi ve spor dersi ve çeşitli kurs, kulüp ve sporsal faaliyetler için okul imkanlarının geliştirilmesi gerekmektedir.
 - Okullara düzenli olarak spor malzemesi desteği yapılmalıdır.
 - Bizim araştırma sonucumuza göre kız öğrenciler, beden eğitimi dersi konusunda daha bilinçli iken bölgede sportif etkinliklere katılımına yeterince imkan verilmemektedir. Kız çocuklarının spor etkinliklerine katılımı daha fazla desteklenmelidir.
 - Spor müsabaka sayıları arttırılmalı ve ücretsiz giriş sağlanmalıdır.
 - Okul ve aile arasında işbirliği sağlanmalı ve öğrenciler yetenekleri doğrultusunda branşlara yönlendirilmelidir.
 - Okullarda beden eğitimi dersi için rehberlik hizmetlerinden yararlanılmalı ve öğretmen-aile-öğrenci uyumu sağlanmalıdır.

5. Okul müdürlerine ve öğretmenlere seminerler verilmeli ve beden eēitimi dersinin önemi kavratılmalıdır.
6. Öğretmenler ğrencileri beden eēitimi dersine teēvik etmelidir. Öğrenciyi beden eēitimi dersi ve spordan soēutacak davranışlardan uzak durmalıdır.
7. Öğrenciler beden eēitimi dersini sadece not alma olarak görmemelidir. Öğrencilere beden eēitimi dersinin psikolojik, ruhsal ve fizyolojik önemi kavratılmalıdır.
8. Beden eēitimi dersinde başarılı öğrenciler ödüllendirilmelidir. Bu şekilde öğrencilerin beden eēitimi dersine daha fazla katılması saēlanabilir.
9. Spor yarışmalarında başarı kazanan öğrencilerin ebeveynleri de ödüllendirilmelidir. Bu yöntemle ailenin ocuēunu spor yapmasına daha fazla teēvik edeceēi düşünülmektedir.
10. Bu bölgede sosyal ve kültürel açıdan imkanların kısıtlı olması öğrencilerin spora yönelik duygularını kreltmemiş aksine daha fazla ilgi duymalarına sebep olmuştur. Bölgede ğrencilere yetenek seçimi yapılır ve düzenli antrenman yaptırılırsa başarılı bir spor kariyerine sahip olabilecek ğrenci potansiyeli olduēu düşünülmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Akandere M, Özyalvaç N. T, Duman S, (2010). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumları İle Akademik Başarı Motivasyonlarının İncelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi 24. 1-10.
- Alpar R. (2017), Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Yöntemler, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Alparslan S, (2008). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi öğretmenlerinin sergilediği öğretim davranışlarına ilişkin algıları ve öğrencilerin bu derse karşı geliştirdikleri tutumları. Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Bolu.
- Anderson J. C, Funk J. B, Elliott R, Smith P. H, (2003). Parental Support an Pressure and Children's Extracurricular Activities: Relationships With Amount of Involvement and Affective Experience of Participation. Journal of Applied Developmental Psychology, 24. (2). 241-257.
- Aracı H. (1999). Okullarda Beden Eğitimi. Ankara: İkinci Baskı, Bağırhan Yayınevi.
- Aranson E, Wilson T. (2005). Social Psychology. New York: Pearson Education International.
- Aslan F, (2002). İlköğretim okullarında okuyan öğrencilerin spora yönelmelerinde ailenin, beden eğitimi öğretmeni ve çevrenin etkileri. Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli.
- Balyan M, Balyan Y, Kiremitçi O. (2012). Farklı Sportif Etkinliklerin İlköğretim 2. Kademe Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutum, Sosyal Beceri ve Öz yeterlik Düzeylerine Etkileri (Cilt 14). Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi.
- Bloom S. B. (1995). Human Characteristics and School Learning. İstanbul: (Çeviri: Özçelik A.D) Milli Eğitim Yayınları.
- Brown B. A, Frankel B. G, Fennell, M. P, (1989). Hugs or Shrugs: Parental and Peer Influence on Continuity of Involvement in Sport by Female Adolescents. Sex Roles, 20. 397-412.
- Büyüköztürk, Şener (2005), Veri Analizi El Kitabı, Ankara: Pegem A Yayıncılık
- Cantekin T. U, (2014). İlköğretime başlayan çocukların ailelerinin spora ve beden eğitimi dersine bakış açısını belirlemek. Yüksek Lisans Tezi. Samsun.
- Chung M, Allen P. D. (2002). There lationship between attitude toward physical education and leisure time exercise in high school students (59). Physical Educator.
- Chung M. H., Phillips D. A, (2002). The Relationship Between Attitude Toward Physical Education and Leisure-Time Exercise in High School Students. Physical Educator, 59. (3), 126-38.
- Cohen C, (2005). Influence of Parental Beliefs on Attitudes and Exercise Levels in Middle School Children [Online], [Cited]. Available from. URL: <http://dscholarship.lib.fsu.edu/undergrad/131>.
- Çağlayan A, Çalık F, Sivrikaya K, Kahveci M, (2004). 12-15 Yaş Grubu Spor Yapan Öğrencilerle Spor yapmayan Öğrencilerin Okul Başarıları Yönünden Karşılaştırılması, 10. ICHBER-SD Avrupa Kongresi ve SBD 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, 17-20 Kasım Antalya.
- Çalgın R. E. (2003). Niğde ilinde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin mevcut durumlarının değerlendirilmesi ve mesleki sorunlarının tespiti. Yüksek Lisans Tezi, Niğde
- Çöndü A. (1999). Beden Eğitimi ve Sporda Özel Öğretim Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Doğan N, (2011). Niğde ilinde bulunan farklı statüdeki liselerde öğrenim gören öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları ve fiziksel uygunluk düzeylerinin araştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Niğde.
- Er G, Çamlıyer H, Çamlıyer H, Çobanoğlu G, Er N, (1999). Çocuk ve Ergenlerde Spor Etkinliklerinin Davranış ve Sosyal Gelişim Üzerine Etkileri. BESBD 3, (3). 29-38.
- Franzoi L. S. (2003). Social Psychology. Boston: Third Edition Mc. GrawHill.
- Gary E. B., David, A. B, (1991). "Children's Attitudes Towards Activity and Perceptions of Physical Education". Health Education Research, 6. (4). 465-478.

- Gençay Ö. A, Gençay S, (2007). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Motivasyon Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. 241–253.
- Güllü M, Güçlü M, Arslan C. (2009). Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi. e-Journal of New World Sciences Academy Sports Sciences, 4 (4), 273-288.
- Güllü M. (2007). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitim dersine ilişkin tutumlarının araştırılması. Doktora Tezi, Ankara
- Gürbüz A. (2011). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının belirlenmesi (Muğla İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Muğla.
- Flintoff A, Scraton S, (2001). Stepping Into Active Leisure? Young Women's Perceptions of Active Lifestyles And Their Experiences of School Physical Education. Sport, Education and Society, 6 (1), 5-21.
- Haris KW, (1999). Parental Expectations of High School Interscholastic Athletic Activities. Doctoral. Virginia: Virginia State University.
- Hendley KL, (2004). Parental Involvement in Youth Sports. Master. North Caroline: North Carolina State Üniversitesi.
- Hergüner G. (1992). Eğitim – Spor İlişkisi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. (7).
- Hergüner G. (2001). Farklı liselerdeki sporcu öğrencilerin problem ve beklentilerinin belirlenmesi ve karşılaştırılması. Doktora Tezi, Ankara.
- Hünük D, (2006). Ankara ili merkez ilçelerindeki ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi, öğrenci cinsiyeti, öğretmen cinsiyeti ve spora aktif katılımları açısından karşılaştırılması. Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Holoğlu OG. (2006). İlköğretim ikinci kademe öğrenci öğrenim gören kız öğrencilerin beden eğitimi dersine karşı tutumları, Yüksek Lisans Tezi, Bursa.
- Hoyle R. H, Leff S. S, (1997). The Role of Parental Involvement in Youth Sport Participation and Performance. Adolescence.
- İnceoğlu M. (2004). Tutum, Algı, İletişim. Ankara: Kesit Tanıtım Ltd. Şti. 19.
- İnal N. A. (2003). Beden Eğitimi ve Spor Bilimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kalaycı Ş.(2008), SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistiksel Teknikler, Asil Yay., Ankara
- Kamtsios S, Digelidis N, (2008). Physical Activity Levels, Exercise Attitudes, Self-Perceptions And BMI Type Of 11 To 12-Year-Old Children. Journal of Child Health Care, 12. (3), 232-240.
- Kangalgil M, Hünük D, Demirhan G, (2004). Spor Yapan ve Yapmayan Öğrencilerin Beden Eğitimi İlişkin Tutumları. (Sözel Bildiri) 10. Ichper. Sd ve 8.Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi. Kemer/Antalya.
- Karaküçük S. (2016). Rekreasyon Bilimi. Ankara: Gazi Kitabevi, İlksan Matbaası
- Kır İ. (2011). Toplumsal Bir Kurum Olarak Ailenin İşlevleri Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. (10).
- Kızılkaya A, (2009). Lise öğrencilerinin spora katılımında ailenin etkisi. Yüksek Lisans Tezi, Mersin.
- Koçak E. (2002). Erzurum ilinde görev yapmakta olan beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyum düzeylerinin incelenmesi. Erzurum. Yüksek Lisans Tezi. Erzurum.
- Kuru E. (2000). Beden Eğitimi ve Sporda Program Geliştirme. Ankara: 4. Akşam Sanat Okulu Matbaası.
- Masia J. R, Plaza D. M, Gonzalez V. H, Deltell C. J, Roriguez J. C, (2013). Parental Attitudes Towards Extracurricular Physical and Sports Activity in School-age Children. Journal of Human Sport and Exercise, 3, (8). 861-876.
- Mc Pherson, Barry. D, Loy C. W. (1986). The Social Significance of Sport. Champaign: Human Kinetics Publisher.

- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). Çocuk Gelişimi ve Eğitimi - Psiko- Motor Gelişim. Ankara.
- Morris C. G. (2002). Understanding Psychology. Ankara: (Çeviri: Ayvaşık H. B, Sayıl M) Türk Psikologlar Derneği Yayınları, No:23.
- Öncü E, (2007). Ana-babaların çocuklarının beden eğitimi dersine katılımına yönelik tutumları ve beklentileri. Doktora Tezi. Ankara.
- Öncü E, Güven Ö, (2011). Ana-Babaların Çocuklarının Beden Eğitimi Dersine Katılımına Yönelik Tutumları. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi. 2.(2).
- Özdamar K., (2002), Paket Programlar ile İstatistiksel Veri Analizi., Ankara.
- Özgüven İ. E. (2001). Ailede İletişim ve Yaşam. Ankara: PDREM Yayınları.
- Öztürk F. (1998). Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Ankara: Bağırhan Yayinevi.
- Özyalvaç T. N. (2010). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik tutumları ile akademik başarı motivasyonlarının incelenmesi (Konya Anadolu Lisesi Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Konya
- Rikard L, Banville. D. (2006). High school student attitudes about physical education. Sport: Education and Society. (11).
- Sarı M, (2012). Ortaöğretim Öğrencilerinin Ders Dışı Etkinliklere Katılımının İncelenmesi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi. 5. (1). 72-89.
- Sezal İ. (1981), Sosyal Bilimlerde Temel Kavramlar, Ankara: Birlik Yayınları.
- Subramaniam P. R., Silverman S. (2007). “Middle School Students’ Attitudes Toward Physical Education. Elsevier”. Teaching and Teacher Education. 23. 602-611
- Sunay H. (1998). Spor Eğitimi Alt Yapısında Beden Eğitimi Öğretmeni ve Antrenörün Önemi. Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi. (3).
- Sunay H, Müniroğlu S, Gündüz N, (2014). Beden Eğitimi ve Spor Programlarının Fiziksel Aktiviteye Güdülleme Etkisi. SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimler Dergisi 2. (3). 101-107.
- Şanlıurfa/Halfeti ilçe Milli Eğitim Müdürlüğü (öğrenci sayıları).
- Şeker R, Çınar D, Özkaya A, (2004). Çevresel Faktörlerin Üniversite Öğrencilerinin Başarı Düzeyine Etkileri. 13. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı: 9, 6-9 Temmuz. Malatya.
- Tamer K. (1987). Beden Eğitimi ve Oyun Öğretimi. Ankara: Açık öğretim Fakültesi Yayınları. No:101.
- Taşer H. (2004). Fiziksel Uygunluk Eğitimi (Cilt 3). Atatürk Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi.
- Tutal V, (2011). İlköğretim Öğrenci Velilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 8.
- Taylor S. E, Peplay L. A., Sears D. O. (2003). Social Psychology. New Jerje: Pearson Education International.
- United Nations (2003): Inter-Agency Task Force on Sport for Development and Peace, Sportfor Development and Peace: Towards Achieving the Millennium Development Goals, Geneva, Erişim tarihi: 04.03.2019.
- Yağcı İ. (2012). Ortaöğretim öğrencilerinin beden eğitimi dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Yalçınkaya M, Saraçaloğlu A., Varol R. (1993). Üniversite öğrencilerinin spora ilişkin görüşleri ve beklentileri Spor Bilimleri Dergisi. (4).
- Yaldız A. S, Özbek. O. (2018). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Ana-Baba Tutumları. Kastamonu Üniversitesi, Kastamonu Eğitim Dergisi, 26 (1), 75-79.

- Yaldız S, (2013). İlköğretim Okullarında Beden Eğitimi Dersine Yönelik Öğrenci ve Ana-Baba Tutumları. Yüksek Lisans Tezi. Ankara.
- Yamaner F. (2002). Beden Eğitimi ve Spor'a Giriş. Zonguldak: Emek Matbaacılık ve Reklamcılık.
- Yanık M, Çamlıyer H. (2015). Ortaöğretim 9. Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutumları İle Okula Yabancılaşma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi. Uluslararası Spor, Egzersiz ve Antrenman Bilimi Dergisi, 1. (1), 9-19.
- Yavuzer H. (1996). Çocuk Ve Suç. İstanbul.: Remzi Kitapevi. 8. Basım.
- Yıldırım S, Özcan G. (2011). Lisanslı Olarak Takım Spor ve Bireysel Spor Yapan İle Spor Yapmayan Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması. 2 (23), 111-134.
- Yıldız A. (2015). Ebeveynlerin çocuklarının beden eğitimi ve spor dersine katılımına yönelik tutumlarının incelenmesi (Tokat İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Tokat
- Yılmaz A, (2016). Lise öğrencilerinin ders dışı sportif etkinliklere katılımlarına yönelik ebeveyn tutum ve görüşleri. Doktora Tezi. Ankara
- Yılmaz E, (2007). Ortaöğretimde İngilizce derslerinde öğrenci başarısında motivasyonun rolü; Bartın ili örneği. Yüksek Lisans Tezi. Zonguldak
- Zeng H. Z., Hipscher M., Leung R. W, (2011). Attitudes of High School Students toward Physical Education and Their Sport Activity Preferences. Journal of Social Sciences, 7. (4), 529-537.
- Wersch A. V, Trew K, Turner I, (1992). Post-primary School Pupils Interests in Physical Education, Age and Gender Differences. British Journal of Educational Psychology. 62. 56-72.
- Williams J. F. (1964). The Principles of Physical Education. London: W.B.Saunders Company.
- Wuest A. D, Bucher. C. (1999). Foundations of Physical Education and Sport. Boston: McGraw- Hill.
- <https://sonuc.ysk.gov.tr/sorgu> (YSK 31 Mart 2019 yerel seçimlerdeki Şanlıurfa Halfeti kayıtlı seçmen sayısı baz alınmıştır. Erişim:30.05.2019)

7. EKLER

EK A. Etik Kurul Kararı

T.C
Selçuk Üniversitesi
Spor Bilimleri Fakültesi
Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Kararı

Karar Sayısı : 17

Sayın : Selma KARACAN

Selçuk Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

Yürütücü : Selma KARACAN

Yrd. Araştırmacı : Kevser ŞENTÜRK

“Ortaokul Düzeyinde Öğrenim Gören Öğrenci ve Ana-Babalarının Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Şanlıurfa-Halfeti Örneği) ”
isimli Yüksek Lisans Tez projesi öneriniz incelenmiş ve Fakültemiz Girişimsel Olmayan Etik Kurul yönergesine uygunluğuna oy birliği/ oy çokluğu ile karar verilmiştir.14/01/2019

Prof.Dr. Süleyman PAHLAR

Başkan

Prof.Dr. İ. Bülent HİŞEKÇİOĞLU
Üye

Prof.Dr. Oktay ÇAKMAKCI
Üye

Doç.Dr. İzzet BOYALI
Üye

Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÜSTÜN
(Raporör)

1. Etik Kurul Kararları Spor Bilimleri Fakültesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurul Yönergesine göre verilmektedir.
2. Etik Kurul Kararları danışma niteliğindedir. Üyeler projeler hakkında verdikleri kararlardan dolayı idari ve cezai sorumluluk taşımaz.
3. Projenin yürütülmesi sırasında oluşacak olumsuzluklarda proje yürütücülerini sorumludur.
4. Etik Kurul Raporu verilen projelerde daha sonra proje ile ilgili bir değişiklik (araştırmacı, yöntem vb.) olması durumunda Etik Kuruldan yeniden onay alınması gerekmektedir. Aksi takdirde önceden alınmış olan rapor geçerliliğini yitirecektir

EK B. Öğrenci Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz? () Kız () Erkek
2. Okulunuz - Sınıfınız? Ortaokul : () 5. Sınıf () 6. Sınıf () 7. Sınıf () 8. Sınıf
3. Yaşınız?
4. Boy: Kilo:
5. Kaç kardeşiniz var?
6. Ebeveynleriniz hayatta mı? Anne () Sağ () Ölü Baba () Sağ () Ölü
7. Evinizde kimlerle yaşamaktasınız? () Anne-Baba birlikte () Anne- Baba ayrı () Diğer (kısaca buraya yazınız).....
8. Babanızın eğitim durumu nedir? () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Yüksek lisans () Doktora
9. Annenizin eğitim durumu nedir? () İlkokul () Ortaokul () Lise () Lisans () Yüksek lisans () Doktora
10. Babanızın mesleği nedir?
11. Annenizin mesleği nedir?
12. Ailenizin ortalama aylık geliri ne kadardır (TL) ?
13. Okul dışı boş zamanlarınızda egzersiz veya spor yapıyor musunuz? () Evet () Hayır
14. Bir kulüpte (futbol, voleybol, masatenisi vb) düzenli olarak spor yapıyor musunuz? () Evet () Hayır
15. Cevabınız 'Evet' ise kaç yıldır spor yapıyorsunuz?
16. Ailenizde lisanslı sporcu var mı? () Evet () Hayır

EK C. Öğrenci Tutum Ölçeği

Aşağıda sizlerin beden eğitimi ve spora ilişkin görüşlerinizi ifade eden görüşlere yer verilmiştir. Her cümleyi dikkatlice okuyarak sizin için hangi düzeyde bir anlam ifade ediyorsa bu durumu aşağıdaki ölçütlere göre cümlenin karşısındaki kutucuğu işaretleyerek belirtiniz. Anket sonuçları sadece araştırma amaçlı kullanılacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz.

Kevser ŞENTÜRK

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Beden eğitimi dersi çok sıkıcı					
2	Beden eğitimi dersini sevinçle beklerim					
3	Beden eğitimi öğretmenim dersi önemsiz hale getiriyor					
4	Beden eğitimi dersi hiç eğlenceli değil					
5	Beden eğitimi dersinde yararsız şeyler öğreniyorum					
6	Beden eğitimi dersinde yararlı şeyler öğreniyorum					
7	Beden eğitimi öğretmenim dersi eğlenceli hale getiriyor					
8	Beden eğitimi dersinde önemli şeyler öğreniyorum					
9	Beden eğitimi dersinde önemsiz şeyler öğreniyorum					
10	Beden eğitimi öğretmenim dersi yararlı hale getiriyor					
11	Beden eğitimi öğretmenim dersi yararsız hale getiriyor					
12	Beden eğitimi öğretmenim dersi iple çekmemi sağlıyor					
13	Beden eğitimi dersi benim için eğlencelidir					
14	Beden eğitimi öğretmenim dersi eğlenceli yapamıyor					
15	Beden eğitimi öğretmenim dersi önemli hale getiriyor					

Ek D. Veli Kişisel Bilgi Formu

Sayın Veli,

“Ortaokul düzeyinde öğrenim gören öğrenci ve ana-babalarının beden eğitimi ve spor dersine ilişkin tutumlarının incelenmesi (Şanlıurfa-Halfeti örneği)” adlı yüksek lisans tezimin araştırmasında kullanılmak üzere hazırladığım kişisel bilgi formunu ve tutum ölçeğini size en uygun seçenekleri işaretleyerek doldurmanız gerekmektedir. Aşağıda bulunan kişisel bilgi formunun ardından dolduracağınız tutum ölçeğine dair bilgilendirme ölçeğin üst kısmında mevcuttur. Sorulara içtenlikle yanıt vermenizi rica ederim. Bilimsel çalışmama yapmış olduğunuz katkı için teşekkür ederim.

Kevser ŞENTÜRK

1. Cinsiyet: ☐ Kadın ☐ Erkek
2. Doğum Tarihi (yıl)
3. Öğrenim durumunuz: ☐ ilkokul ☐ ortaokul ☐ lise ☐ lisans ve üzeri
4. Mesleğiniz:
☐ Memur ☐ İşçi ☐ Ev Hanımı ☐ Serbest Meslek
☐ Çiftçi ☐ Diğer yazınız.
5. Aylık Gelir Seviyeniz:
☐ 1000 TL ve altı ☐ 1001-2000TL ☐ 2001-2500TL ☐
☐ 2501-3000TL ☐ 3001 TL ve üzeri
- 6- Çocuk sayısı: ☐ 1 ☐ 2 ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ve üzeri
- 7- Spor Yapıyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır
- 8- Sporla ilgili haberleri takip ediyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır
- 9- Çocuğunuzun cinsiyeti: ☐ Kadın ☐ Erkek
- 10- Çocuğunuzun okuduğu sınıf seviyesi:
☐ 5. sınıf ☐ 6. sınıf ☐ 7. sınıf ☐ 8. sınıf
- 11- Çocuğunuzun akademik başarısını nasıl algılıyorsunuz?
☐ Düşük ☐ Orta ☐ Yüksek
- 12- Çocuğunuzun spor yapmasını destekliyor musunuz? ☐ Evet ☐ Hayır

EK E. Veli Tutum Ölçeği

Her bir ifadeyi dikkatli bir şekilde okuduktan sonra, buna ne derece katıldığınızı ya da katılmadığınızı ifadenin altındaki kutucukları aşağıda verilen örnekteki gibi doldurarak belirtiniz. Lütfen her ifadeyi bir kez işaretleyiniz ve cevaplanmamış hiçbir ifade bırakmayınız.

Beden eğitimi dersi en az diğer dersler kadar önemlidir.				
Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	X Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum

1	Çocuğumun diğer çocuklarla kaynaşması için en uygun ortam, beden eğitimi dersi. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
2	Çocuğumu, beden eğitimi dersinin önemi konusunda bilgilendiririm. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
3	Çocuğumun güven duygusu, beden eğitimi derslerinde daha çok gelişir. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
4	Çocuğumu, beden eğitimi dersi aktivitelerine katılması yönünde cesaretlendiririm. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
5	Beden eğitimi derslerinin çocuğuma hiçbir yararı yoktur. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
6	Çocuğumla beden eğitimi dersi üzerine konuşurum. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
7	Beden eğitimi dersi, çocukları yormaktan başka bir işe yaramaz. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
8	Çocuğumun beden eğitimi dersi aktivitelerine katılmasından mutluluk duyuyorum. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
9	Beden eğitimi dersi, çocuğumu okula daha çok bağlar. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
10	Beden eğitimi dersleri, çocuğumun kendisini ifade edebileceği en uygun derstir. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
11	Beden eğitimi dersleri bana çok anlamsız geliyor. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
12	Bence, beden eğitimi dersi olmasa da olur. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
13	Beden eğitimi dersleri çocuğuma ne kazandıracak ki? O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
14	Beden eğitimi dersini asla küçümsemem. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
15	Beden eğitimi derslerinin, boşa geçirilmiş zaman olduğunu düşünüyorum. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
16	Beden eğitimi dersi, en az diğer dersler kadar önemlidir. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
17	Elimde olsa çocuğumun beden eğitimi derslerine girmesini engellerim. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
18	Çocuğumun okulda, kendini özgür hissedeceği en uygun ortam beden eğitimi dersleridir. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
19	Çocuğumun beden eğitimi dersi ile ilgili ihtiyaçları, benim için önemlidir. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
20	Beden eğitimi dersleri saçmalıktan başka bir şey değil. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum
21	Beden eğitimi dersini diğer derslerden ayrı tutmam. O Tamamen Katılıyorum O Katılıyorum O Kararsızım O Katılmıyorum O Hiç Katılmıyorum

8. ÖZGEÇMİŞ

24.10.1990 yılında Karaman’da doğdu. İlköğretimini İsmet İnönü İlköğretim Okulu’nda, lise eğitimini ise Karaman Yunuskent Lisesi’nde bitirdi. 2008 yılında Selçuk Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölümünü kazandı ve 2012 yılında mezun oldu. 2014 yılında Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Antrenörlük Eğitimi Anabilim dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 2013 yılında Selçuklu Belediyesi spor tesislerinde yüzme antrenörü olarak çalıştı. 2017 yılında Karaman Gençlik Spor İl Müdürlüğü Fikret Ünlü Olimpik Yüzme Havuzu’nda cankurtaran olarak çalıştı. 2018 yılından bu yana Millî Eğitim Bakanlığında beden eğitimi öğretmeni olarak çalışıyor.

